

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 281

מישיבת ועדת הכספים

יום ב', כ"ט באדר א' החשמ"ו - 10.3.86, שעה 10.00

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:

- א. ספירא - היו"ר
- א. אבוחצירא
- ז. אמיר
- נ. ארד
- י. ארצי
- ס. בר-און
- ש. בן-שלמה
- פ. גרופר
- ד. דנינו
- א. ורדיגר
- ע. סולודר
- ש. עמר
- י. צבן
- ח. רמון
- א. שלום
- ב. שליטא
- ש. בן-שלמה

- א. קרטנר - מזכיר הוועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - יועצת כלכלית

מוזמנים:

- טר המטרה ח. בר-לב
- מנכ"ל מטרד המטרה ג. אבינר
- מפכ"ל המטרה ד. קראוס
- נציב לירות בתי-הסהר ר. סוויסה
- באי-כוח מטרד המטרה
- נ. טל - מטרד האוצר

קצרנית:

מ. איזנברג

סדר-היום:

שינויים בתקציב לשנת 1985 - פנייה מס' 261 של
הממונה על התקציבים

תקציב מטרד המטרה לשנת הכספים 1986

(נא קבל ביום 24.3.86)

1299

סינויים בתקציב לשנת 1985 - פנייה מס' 261
(מכתבו של הממונה על התקציבים מיום כ"א באדר א' התשמ"ו-2.3.86)

היו"ר א. שפירא:

אני פותח את הישיבה.
הסעיף הראשון על סדר-היום של ישיבה זו:
סינויים בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 261 של הממונה על
התקציבים. וכך נאמר בפנייה:

"שר האוצר מתכבד להודיע לוועדת הכספים של הכנסת כי סכום של
124 אלפי שקלים מסעיף 20-חינוך ותרבות יועבר לסעיף 47-רזרבה כללית,
לפי סעיף 11(ה) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

כמו כן מבקש שר האוצר אישורה של ועדת הכספים של הכנסת, כי
סכום של 124 אלפי שקלים מסעיף 47-רזרבה כללית יועבר לסעיף 60-חינוך
לפי סעיף 12(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

פנייה זו נועדה להעביר סך של 124 אלפי שקלים חדשים מתיציב הרגיל
של משרד החינוך לתקציב הפיתוח של משרד החינוך - באמצעות הרזרבה הכללית -
וזאת על מנת לאפשר הגדלת התכנית לבניית חדרי לימוד בהיקף של 617 מ"ר.
בסך כל הסינוי הזה אין שימוש ברזרבה הכללית.

פ. גרופר:

אני מציע לאשר פנייה זו.

היו"ר א. שפירא:

אני מביא להצבעה פנייה מס' 261 של הממונה על התקציבים.

ה צ ב ה

סינויים בתקציב לשנת 1985 - פנייה מס' 261 - א ו ש ר ה

תקציב משרד המסורה לשנת הכספים 1986

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום:
תקציב משרד המסורה לשנת הכספים 1986.
אני מברך את שר המסורה, מפכ"ל המסורה ועוזריהם.
שר המסורה יפתח בסקירה על תקציב משרד המסורה.

טר המטטרה ח. בר-לב:

תקציב דמטטרה לשנת 1986 מסתכם ב-251,150,000 מליון דולר. זהו גידול, בהשוואה לתקציב לשנת 1985, ב-16,4 מליון דולר, שהם תוצאה של תוספות השכר שניתנו בסוף שנת 1985 בגין ההשוואה עם צה"ל וביטול דרגות ט'-י', והן כמובן תיכנסנה לבסיס 1986.

מבחינת סיאי כוח האדם יש לנו 18,528.5, שהם ב-50 פחות מאשר ב-1985, ו-50 אלה הם ירידה נטו, אבל בתוך המסרד ממטרת ישראל הורדו 150 תקנים, מהם 100 הועברו לשירות בתי-הספר ו-50 הנוותרים הם הורדה נטו.

אחרי שסוכם התקציב הוחלט להוסיף לנו 12.5 תקנים לצורך יחידת מטטרה בירושלים שתופקד על נו"א החירות. לזה עוד אין ביטוי בחוברת התקציב אבל זה הסיכום. כלומר נטו יורדו ב-1986 37.5 תקנים.

מ. בר-און:

למה הכוונה ביחידה לנוטא החירות?

טר המטטרה ח. בר-לב:

הכוונה להקים במסגרת המטטרה יחידה לטיפול בחירות, כמו שיש לנו

מ. בר-און:

בהגנה על החירותים?

טר המטטרה ח. בר-לב:

בסיוע לחירותים. שוטרים שיודעים שפות, שיטאו תג מיוחד יסיירו -

פ. גרופר:

תיר יוכל להתלונן על הפקעת מחירותים?

טר המטטרה ח. בר-לב:

היחידה תטפל בכל הנוטאים שהמטטרה מופקדת עליהם.

י. ארצי:

יחידה כזאת תוקם רק בירושלים?

טר המטטרה ח. בר-לב:

רק בירושלים, כי ירושלים יש אחת והיא בירת ישראל.

החלוקה הפנימית של התקציב היא: 71.1% מתקציב מסרד המטטרה

מוקדטים לכוח אדם, ותקציב זה כידוע מתנהל באוצר ואינו ניתן להעברה לאיזה שהן מסימות אחרות. כוח האדם במטטרה הוא מעל הממוצע המסרדי. הוא מגיע ל-73.5% של תקציב המטטרה. בסירות בתי-הספר הוא יותר נמוך - 59%.

לקניות - וזה כולל כל החיים הסוטפים, רכש שוטף, מכוניות, נשק, אזיקים, דלק, מזון - אנחנו צריכים להאכיל אלפי אנשים - וביגוד - מוקדטים 24.4%, שהם 61,155,000 דולר. במטרת ישראל סעיף זה הוא קצת מתחת לממוצע המסרדי. הממוצע המסרדי הוא 24.4% ובמטרת ישראל - 23.7%. בסירות בתי-הספר, זה מעל הממוצע המסרדי - 31.8%.

החלק השלישי של החקציב הוא - פיתוח, זאת אומרת לא דברים שוטפים; זה מחקנים נוספים, בתי-סוהר, משטרות, מבנים נוספים ומערכות נוספות. אלו הן מערכות אלקטרוניות לצרכי מודיעין או בטחון, אלה הם מחשבים לצרכים שוטפים ולמבצעים. לפיתוח יש לנו 4.5% שהם אחד עשר ורבע מליון דולר. במשטרה זה פחות מהמוצע המשרדי, זה 2.8% מתקציב המשטרה; ביירות בתי-הסוהר זה יותר - 9.2% מתקציב טירות בתי-הסוהר, כי בבתי-הסוהר אנו נאלצים לבנות מתקנים חדשים.

זוהי התמונה הכללית, שמופיעה עם קצת יותר פירוט בטבלה. תקציב זה, ידידי, הוא תקציב מאד מאד לחוץ. נכון שיש לנו תקציב לכסות שיא כוח האדם, כי ברגע זה אנו מתחת לשיא ב-400 איש במשטרת ישראל. אנו עושים מבצע כדי למלא את השיא. הסיבה העיקרית בעיני היא הבעייה של השחיקה בשכר השוטרים שליוותה את המשטרה בחדשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר, שנתנה לתדמית המשטרה מכה קשה. ובאותה תקופה לא היו אנשים שהיו מוכנים לבוא. הסיבה השניה היא, שלשכות הגיוס של המשטרה חיכו למתנדבים. עכשו, במבצע זה, אנו רוצים להגיע אליהם, ליחידות הצבא לפני השחרור, למוסדות ששם מחנכים בוגרי צבא ומקנים להם השכלה, להתיישבות וללשכות התעסוקה.

במאמר מוסגר אני יכול לומר, שאילו הורדנו את הרמה, כמובן שהשורות היו מתמלאות מייד. אבל משטרת ישראל כבר כמה שנים קבעה רמה שהיא מבחינת איכות כוח האדם - או כפי שקוראים לכך בצבא "כב"א" היא איכות של קצונה.

מ. בר-און:

אתם מסתמשים בשקלול ב"כב"א"?

שר המשטרה ח. בר-לב:

כן, שקלול של השכלה פורמלית, ידיעת הספה ומצב פסיכוטכני.

החקציב הזה הוא תקציב שמאפשר להחזיק את הכוח הזה. לגבי שני המרכיבים האחרים המצב הוא יותר קשה. במה שאנו קוראים קניות, כלומר החיים השוטפים, הסל המסרתי מורכב כך שהמרכיבים הכבדים בו התייקרות לפחות ב-1985 הרבה מעל התייקרות הממוצעת במסק. ומה שקורה הוא שההתייקרות עבורה המשרדים מהבלים פיצוי מהאוצר בכל רבעון היא לפי התייקרות הממוצעת במסק, והאוצר אינו מקיים סולם התייקרות ספציפי לכל משרד, פרט למשרד הבטחון. משרד הבטחון יש לו סל התייקרות מסלול. אבל המשטרה בענין זה היא כשאר המשרדים, לפי המדד הכללי. וכדי להטחיש לכם - ברבעון האחרון של 1985 המדד הכללי מזכה אותנו בתוספת נטו של חצי מליון שקל. אני אומר תוספת נטו, כי מקזזים את ההוזלות. בדלק היתה הוזלה. התייקרויות בפועל, מבלי לחרוג מהיקף הפעילויות, היו 8,6 מליון שקל.

מ. בר-און:

אתה יכול לתת דוגמה של אייטס?

שר המשטרה ח. בר-לב:

מהרבעון הראשון של 1984 לרבעון הראשון של 1985 התייקרות הממוצעת במסק היתה 6.17%. אצלנו בנסיעות בתחבורה הצבורית - כלומר המשטרה מסלמת לאגד ודן כדי להסיע את השוטרים לא רק בנסיעות לעבודה וחזרה

אלא גם בחפקיד לחקירות ולהוצאה לפועל - ההתייקרות היחה 965%. זאת אומרת פעם וחצי בממוצע.

בביטוח רכב - יש לנו 2500 כלי רכב ואור הייבים לבטח אותם - ההתייקרות בתקופה זו היחה 1500%, פעמיים וחצי מהתייקרות על-פי המדר. דואר וחטורת - ההתייקרות היחה 713%. איטם סקנדליוזי - הארנונוה התייקרו בתקופה זו ב-3202%.

א. שלום:

על מה הארנונוה?

שר המטטרה ח. בר-לב:

על מבני המטטרה בתוך הערים צריך לסלם ארנונוה.

א. שלום:

מטרדי הממלה אינם מטלמים.

שר המטטרה ח. בר-לב:

נדמה לך. ההתייקרות הקולוסלית הזאת נבעה מטני דברים: האחד, שבפועל עד לפני שנתיים-שלוש שנים המטטרה לא נדרסה לסלם ארנונוה. עכשו, כאשר העיריות לחוצות, נדרשנו לסלם. זו מדרגה אחת. המדרגה הינייה - ההתייקרות הקולוסלית של הארנונוה.

א. שלום:

הנוסא נדון בהנהלת הקואליציה והוזמן נציג האוצר לדיון זה. ואמרו שמכיוון שממילא מדובר בהעברה מכיס לכיס, מטרדי הממלה לא ישלמו ארנונוה, ומטרדי הממלה אינם מטלמים ארנונוה.

שר המטטרה ח. בר-לב:

מכל מקום, התייקרות זו נפלה עלינו הטנה. החטמל התייקר ב-738%. וכל זה מסתכם ב-8,6 מליון שקל. ההתייקרות הממוצעת של 617% בקיזוז ההוזלות מזכה אותנו בחצי מיליון שקל. ישבנו עם האוצר ועם שר האוצר, וכנראה שבכל זאת יכירו בזה וימצאו לזה פתרון, כי שר האוצר אינו רוצה, בצדק, שניכנס לתקציב החדש עם חוב כזה. אבל פתרון זה לשנת 1985 לא יתפוס ב-1986 במידה וההתייקרות הללו ישארו בתוקף. כמובן, אפשר לטעון: כמו שכל המטרדים יסתדרו, תסתדרו גם אתם. פה אני רוצה להפנות חסומת לב חברי הוועדה לעובדה, שמטרדים אחרים שיש להם נכסים רבים, כמו מטרד התקטורת, שיש לו בתי דואר, מטרד החינוך והחרבות שיש לו בתי-ספר, מטרד הבטחון שיש לו מתקנים - אלה מטרדים שהתקציב שלהם הוא גדול מאד, והתייקרות זו בסעיף זה אינה משמעותית. אצלנו התקציב החפשי - אם אני מוריד כוח האדם - הוא בסך הכל 28% מכלל התקציב וכל ההתייקרות הזאת נופלת על הקטע הקטן הזה. אני מקווה ללשנת 1985 הדבר יבוא על פתרונו. ב-1986 איננו יודעים מה תהיינה ההתייקרות בסעיפים אלה.

דבר נוסף שאני רוצה להביא לידיעת הוועדה הוא, ששניגי הטוטרים

זכו בבית-הדין הארצי לעבודה בתביעה לעדכון שכר הטוטרים רטרואקטיבית, והדבר הזה מבחינה תקציבית מגיע ל-16 מליון דולר. אני חושב שבענין זה יש מסקנה ברורה אחת לממשלת ישראל, שלא כדאי להתחכם. אמנם אלה חטאי הממלה הקודמת - - -

מ. בר-און:

10 מליון דולר ניתנו?

שר המשטרה ח. בר-לב:

עוד לא. פסק-הדין ניתן לפני עשרה ימים. ואני סיכמתי עם שר האוצר, שמאחר ובתקציב לשנת 1985 כבר אין רזרבה, ושנת 1986 היא בפחח, שהדבר הזה צריך להשתלם ממסכורת אפריל, והסכום יבוא מהרזרבה של שנת העבודה 1986. זה סכום חד-פעמי שעליו משלמים מסים והנטו לכן יותר קטן.

מ. בר-און:

טרואקטיבית עד מתי?

שר המשטרה ח. בר-לב:

עד אפריל 1982.

כאשר ניתנה חוספת השכר לצבא, לא ניתנה במקביל לשוטרים ולסוהרים. נוהל מסא-ומחן. בסופו של דבר השוטרים פנו לבית הדין לעבודה, ובית הדין הארצי לעבודה קבע שצריך לתת את זה. אבל הוא קבע עוד דבר חשוב, שההצמדה לשכר מסרתי הקבע, היא הצמדה קבועה ואוטומטית. אם אתם זוכרים את הבעיות לפני ארבעה חודשים, אם שמעתם את נשות השוטרים, שגם יושב ראש הוועדה נפגש אתן - המאבק שלהן היה בתחום זה בעיקר. אמנם בנובמבר הממשלה החליטה מחדש על הצמדת שכר השוטרים למסרתי הקבע, אבל עכשו יש גם פסיקה של בית-הדין הארצי לעבודה, וזה מיסמור העקרון הזה. מנובמבר החלטת הממשלה מתבצעת.

בנושא תקציב הקניות, אנו לחוצים בעיקר בגלל ההתייקרות מעבר למוצע במסק, כי אילולי היו התייקרויות אלו, או אילו קבלנו פיצוי, היינו יכולים לקיים את הפעילות בהתאם לתקציב שהוכן.

עכשו אני מגיע לקטע הקשה ביותר בתקציב שלנו, והוא הפיתוח. כפי שאמרתי, לענין זה יש לנו בסך הכל 4.5% בתקציב, בסך הכל אחד-עשר מליון ורבע דולר, וזה פסיק לעומת הצרכים. אני מכיר די טוב מערכות בטחונות אחרות, את צה"ל, את המוסד ואת השב"כ. בעניני פיתוח, במיוחד בסב"כ ובמוסד, אין להם בעיות, ואצלנו - כמו קבצנים.

מ. בר-און:

זה בעיקר בינוי?

שר המשטרה ח. בר-לב:

בנוי בתוך זה. אבל אינני מדבר בהקשר זה על בינוי, אלא על פיתוח אחר, מיחשוב ופיתוח בתחום המודיעין. אני יכול לתת לכם דוגמה - טביעת אצבעות היא ראייה קבילה והוכחה חותכת. יש בעולם פענוח טביעת אצבעות ממוחשב.

א. ורדגיר:

יש גם במשטרת ישראל.

שר המשטרה ח. בר-לב:

במשטרת ישראל יש חלק. אבל בעולם יש פיתוח מלא, שהוא באפס זמן נותן את הזיהוי וההשוואה. אצלנו חלק קטן נעשה במחשב והיתר ידני. מה זאת אומרת? יושבים אנשים ומסוויים תמונה לתמונה. אגב, במסמר האזרחי יש

ח. בר-לב

לא מעט נטים שעוסות זאת בהתנדבות, יוטבות כמה פעם בחודש בהתנדבות ועוסות את המלאכה הזאת. אבל זה יקר יותר בהוצאה השוטפת, זה אטי יותר ולא כל-כך מדוייק.

ח. רמון:

כמה עולה המחשב הזה?

שר המטרה ח. בר-לב:

2 מליון דולר, ואי אפשר לרכוש אותו בתשלומים לטיעורין.

דוגמה אחרת - יש הטרדות טלפון, אבל לא רק הטרדות טלפון, אלא יש גילויים על-ידי ציחות לעבריינים וכו'. כדי לאתר מקור הטיחה, מוכרחה הטיחה להחנהל זמן רב בגלל הפרימיטיביות של המזכסור. הפושעים יודעים את זה - - -

היו"ר א. ספירא:

והם מקצרים את הטיחות.

שר המטרה ח. בר-לב:

יש הטרדות טלפון בלי סוף, לא רק של פוליטיקאים, גם סתם של נטים ואחרים, לפעמים על-ידי סתם מופרעים, בלי כוונות רעות. המוטרד או המוטרדת באים למטרה. המטרה מנסה, הסיכוי לאתר את המטרד שואף לאפס, כי אם זה נעשה מטלפון צבורי, גם אם אתה מגלה לוקח לך כל-כך הרבה זמן שעד שאחה מגיע, תא הטלפון הצבורי ריק. ואם זו טיחה לא באורך המתאים, טוב אינך יכול לגלות. יש מערכות בעולם שברים-טיים מאחרות את זה. מערכת כזו עולה 5 מליון דולר. באנו בדברים עם חברת בזק, הם אמרו: זבטכ"ם, מטרידים? אנו מרוויחים. ויכולתי לתת דוגמאות נוספות.

ח. רמון:

מה העניינים הכי בוערים בתחום הפיתוח?

שר המטרה ח. בר-לב:

מיחשוב ענין טביעה האצבעות.

אני מבין ששנה כזאת איננה השנה שבה אפשר לפרוט כנפים.

אבל אני בהחלט חושב שלכסירחייב קצת מוכרחים את תקציב הפיתוח להגדיל, כדי שנצמד עם הזמן.

כפי שאמרתי יש אחד-עשר ורבע מליון דולר לפיתוח. ופיתוח זה 60% רק רכישות, אלא גם פיתוח עצמי. פיתחנו את "במבי", ויש פיתוח נוסף ובכמה נוטאים אנו הראשונים.

מ. בר-און:

מהו "במבי"?

שר המטרה ח. בר-לב:

רובוט לטיפול במסעני חבלה. אבל פריצה בתחומים שהזכרתי, אין.

אני רוצה להסתפק בפתיחה זו ואני רוצה להדגיש את הנקודות

העיקריות:

א. ההתייקרות החריגות אצלנו, זו בעייה פרמנטית, שב-1985 פגעה בנו קשות. אני בכל אופן מקווה שהאוצר ימצא סדור. אם ב-1986 ימארו ההתייקרות הללו באותה רמה, אין לנו כוונות לזה.

ב. תקציב הפיתוח מצומצם ודל. והמטרה ושירות בתי-הספר עושים מאמצים אדירים כדי שבתחומים שב"פרוטות" אפשר להתקדם, נימצא בשורה הראשונה, ובכמה תחומים אנו בשורה הראשונה. אבל בדברים שדורשים מליוני דולרים, גם בתקציב לשנת 1985 וגם בתקציב לשנת 1986 לא היה ואין פתרון. ומוכרחים, לכסירחוב קצת, לזעזע שזה נושא סצריך להקדיש לו מאמצים.

אני מבקש שמפכ"ל המשטרה ונציגי שירות בתי-הספר יציגו בפירוט את התקציב ויחננו סקירה על מה שנעשה ב-1985 ומה עומדים לעשות ב-1986.

היו"ר א. ספירא:

רשות הדיבור למפכ"ל המשטרה מר קראוס.

ד. קראוס:

אדוני השר, כבוד היושב ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לחלק את דברי לשלושה: ראשית כל להסביר מה עשתה המשטרה ב-1985, במה היא טיפלה; התפתחות הפטיעה, מגמות ל-1986 והקסיים שיש לנו עדיין בתקציב לשנת 1985, הייתי אומר "אין אנחנו גומרים את החודש" תרתי מטמע, כי החודש נגמרת שנת התקציב 1985.

בשקף שלפניכם אני מבקש להראות מה קרה מ-1979 עד 1982 בכמה תחומים. בתחום פעילות אכיפת חוקי התנועה, ב-1982 אנו רואים עלייה גדולה באכיפת חוקי התנועה.

י. צבן:
מה הפרמטר?

ד. קראוס:

עבירות חוק שגורמות לתאונות דרכים. אנו מדברים על עלייה מ-1982 עד 1984 בתיקי החקירה, כאשר ב-1985 יש מגמה של ירידה ומגמה זו נמשכת גם בתחילת 1986. אנחנו רואים עליה בביצוע פקודות הוצאה לפועל.

י. צבן:
למה הירידה?

ד. קראוס:

אני רוצה להירח צנוע, אבל גם למשטרה יש חלק בכך. כפי שאמרתי יש עליה בביצוע פקודות ההוצאה לפועל, שזה מבטא רמת מוסר החטלומים במדינה, חטלום מזונות וקנסות בבתי-המשפט. מאידך יש ירידה מגמחית מ-1983 במספר תאונות הדרכים והנפגעים. בצד כל אלה אני מבקש להצביע על כך שטיא כוח האדם במשטרה, על אף כל ההיטגים הללו, נשמר ואף יורד. מאידך אנו רואים גידול במספר הנהגים. ב-1976 מנתה האוכלוסייה 3,5 מליון נפש, בשנת 1985 אנו מגיעים לקרוב ל-4,5 מליון נפש. מספר כלי הרכב עלה מ-432,000 ל-862,000, ומספר הנהגים המסחובבים על הכבישים עלה מ-713,000 ל-1,5 מליון נהגים בכבישים.

בתחום של אירועי-סיור, אלה אירועים שבהם המשטרה מתבקשת להגיב בהתאם לבקשת מוסדות ציבור - אנו רואים גידול בביקושים לשירותי המשטרה מ-406,000 ב-1980 ל-538,000 ב-1985.

פה אני מבקש תשומת הלב לשקף סיבטא יותר מכל מה קרה במדינה מ-1959. ב-1949 היו במדינת ישראל קרוב ל-17,000 תיקים פלילים. זאת אומרת, 14.5 תיקים ל-1000 תושבים, כאשר מעשי סוד היוו 0.2, התפרצויות לבתי מגורים ולבתי עסק ומוסדות 2.8, גניבות וחטיפות, אין לנו רישום אבל אני אתיחס לזה. מה שקרה ב-1985 הוא שמ-14.5 תיקים ל-1000 תושבים אנו מתקרבים ל-60 תיקים. במקרי סוד יש ירידה ל-1000 תושבים, בהתפרצויות יש עליה מ-2.8 ל-12.3 לכל 1000 תושבים, ובגניבות מ-6.2 לקרוב ל-28 לכל 1000 תושבים. במקרי החטיפות - כנראה שנהיינו קצת יותר מתונים, אולי לא באלימות המלולית - יש ירידה מ-3.1 ל-1.8 ל-1000 תושבים.

לגבי הפטיעה המדווחת, יש לנו ב-1985 ירידה לעומת 1984 במספר התיקים. ב-1982 היתה ירידה; ב-1983-1984 עלייה וב-1985 ירידה, כאשר מגמה זו נמשכה גם ב-1986.

יש לנו היום פחות מרבע מליון תיקים פלילים כאשר ב-1984 עלה מספר התיקים הפלילים על רבע מליון. הרכב התיקים: 80% מסך כל העבירות הן עבירות רכוש, התפרצויות, גניבות וגניבת רכב, ורק 20% הן עבירות אחרות; דהיינו 200,000 מהעבירות הן עבירות רכוש, התפרצויות, גניבות וגניבות רכב וסך כל העבירות האחרות - 50,000.

ש. עמר:

והתפלגות כוח האדם במשטרה עומדת באותו יחס?

ד. קראוס:

עומדת באותו יחס.

י. צפן:

עבירות רכוש כוללות גם הבנקים?

ד. קראוס:

מה שאתה מתכוון - לא.

אגב, זו גם המגמה בעולם. היום לפרוץ לדירה, אין צורך בכל תכנון מוקדם. בכל דירה יש רכוש, יש וידיאו, יש טלוויזיה, פת"ם-בלטות.

איך מחלקותן עבירות הרכוש, שהן כאמור 80% מכל העבירות?

21% הן גניבות מתוך רכב וגניבת חלקי רכב. יש מקרים בהם אנשים עוזבים ברכב רכוש רב, לרבות כסף, וחפצים. 18% התפרצויות לבתי דירות, 11% התפרצויות לבתי עסק; באלה יש ירידה כתוצאה מהמיגון שהותקן, ואשר אנו מסייעים בהקנתו. כ-8% גניבות רכב.

מ. בר-און:

בגניבות רכב יש עליה או ירידה?

ד. קראוס:

יש ירידה.

מבחינת האחוזים זוהי החלוקה, כאשר 80% מהעבירות הן עבירות רכוש.

ח. רמון:

איזה עבירות יש נוסף לגניבות והתפרצויות?

ד. קראוס:

גרימת נזק והסגות גבול.

יש ירידה במספר כלי הרכב הנגנבו. ב-1980 נגנבו 16,000 כלי רכב. ב-1985 ירד מספר כלי הרכב הנגנבו ל-13,000. מספר זה הוא על-פי דיווח. יש כלי רכב שנגנבים ונמצאים. יש הרבה כלי רכב שנמצאים ולא מדווח עליהם. פה מתפתחת מה שאפיר להגדיר כתעשייה, תעשייה של הברחת כלי רכב גנוב. רק הלילה נתפסו כמה כלי רכב שעמדו להבריח.

החלק השני - פירוק רכב לחלקים, בעיקר במוסכים בעזה ויהודה ושומרון וגם בתחום הקו הירוק. במשך השנה היו לנו גילויים יפים של כמה חבורות שעסקו בחלקן בגניבת רכב ובחלקן בפירוק רכב. לפני שבוע עלינו על שיטה חדשה, עלינו על רחובות צדדים בהם חונה שורה של כלי רכב ממחינים שמכניסים אותם אחד אחד למוסך לפירוק. גילינו בעזה עשרות כלי רכב חונים שנגנבו בארץ.

גניבות מתוך רכב וחלקי רכב, נמצאות בעליה. לוקחים פלג של מנוע, וטוברים שמטה. אנו מוצאים נערים מסתובבים עם פלגים וטוברים שמטות. בשנת 1985 היו לנו קרוב ל-52,000 מקרים כאלה. קיימנו על כך דיון בסגל הפיקוד ואנו רוצים להתלבס על הנושא, לרבות פעולת הסברה והדרכה בכלי התקשורת.

יש עלייה במספר מקרי הרצח ב-1985; אם כי רוב רובם של המקרים מפוענחים, יש מקרים שלא פוענחו. אלה הם בעיקר חיילים שנרצחו ובחלקם נעלמו, אבל עדיין אנו ממשיכים בחקירה.

ח. רמון:

מ-1980 עד היום כמה מקרי רצח לא פוענחו?

ד. קראוס:

8 מקרים. יש לזכור שיש מקרי רצח על רקע חילול כבוד המשפחה. הלילה היו שלושה מקרים, אחד בראמלה על רקע של ירושה נרצחה אשה בת 56, בבת-ים נדקר עבריין על-ידי עבריין אחר, ובירושלים, בעיר העתיקה, בעל רצח את אשתו, והוא מודה.

במקרי הסוד יש ירידה, גם במקרי הסוד החמור וגם במקרי הסוד הלא-חמור. יש ירידה מ-581 ב-1984 ל- - - -

מ. בר-און:

מה ההבדל בין סוד חמור ולא חמור?

ד. קראוס:

שימוש בנשק וגרימת חבלה תוך כדי הסוד. יש הגדרה בחוק. במקרי אונס יש עליה מ-229 מקרים ב-1984 ל-270 מקרים ב-1985. אחוז הגילויים עלה. גרם לזה לא מעט "האנס מצפון חל-אביב".

עברייני מין ומוסר - ואני מדבר על מקרים בתחום הקו הירוק - יש לנו עלייה במעורבותם של בני המיעוטים מתוך הקו-הירוק, אם כי זה לא משמעותי. המספרים הם די סטטיים.

ח. רמון:

כמה זה היה ב-1984?

ד. קראוס:

ב-1984 843 וב-1985 948.

שימוש בסמים, ואנף מבקש להדגיש, שאנו כמעט המדינה היחידה, שמביאה לבחי-המספט משתמשי סמים, כי דרך המשתמשים אנו רוצים להגיע לסוחרים. רוב המטרות במדינות המערביות אינן מטפלות בשימוש בסמים. אנחנו טייקיעים בזה מאמצים ניכרים. אני מבקש להדגיש את הקושי בתפיסת הסוחרים. מתוך ידיעות מודיעיניות ועל-ידי קשר עם מטרות אחרות אנו עולים עליהם. אנו מדברים על "תחנות סמים" ואנו מתצפתים את אותן תחנות. אנו חייבים להשיג ראיות הקושרות את קונה הסם למוכר הסם. לא מספיק מקרה אחד, צריך כמה מקרים, כדי לנוכל להוכיח שזה סחר בסמים. והשיטות נגד פעילות המטרות הן מפותחות. אנו מכירים שיטת "הבנקומט", באחד המקרים גילינו דירה עם אסנו על הדלת, אדם היה מכניס את הסמים, מקבל כסף. קשה היה לפרוץ לדירה, כי עד שאתה פורץ, הסם באסלה.

הדבר השני, אנו עוקבים אחרי הקונים. אנחנו איננו עוצרים אותם במקום החפית, אלא במרחק-מה. קונה הסם נוסע במכונית עם חלונות פתוחים, וכאשר אתה מנסה לתפוס אותו או שהוא בולע את הסם או שאתה תפס בגרונו של האדם הלא נכון. גילינו שיטה, שהסם נמצא בעריסה של חינוק, וכך חילקו סמים.

בסחר, יבוא וייצוא של סמים יש ירידה. פה אנו יכולים לגרום לאפס פטיעה, כי פה אין מחלוננים. כולם מרוצים, הקונים, המוכרים והששתמשים. את זה מגלה רק פעילות המטרות וחטיפת המקרים. אם המטרות לא תקדיש לזה מטאבים ומאמצים, למעשה במטבצת הזאת יהיה אפס. הלילה נמצאו 25 שקיות מריחואנה שעמדו לייצא לארצות-הברית.

ח. רמון:

היה לכם לילה סוער.

ד. קראוס:

אין לנו לילה לא סוער.

ס. בר-און:

גידול בארץ?

ד. קראוס:

כן.

כאן הירידה נובעת מבעייה חקציבית. מזה חדשים איננו עושים שום פעילות מודיעינית, כי יש לנו בעיית חקציב בנושא הפעולה המודעינית.

תיקי הונאה - יש עליה במקרים של הונאה ועוסק; אנו רואים כאן

את החלק המטופל על-ידי היחידה לחקירת הונאות. נושא זה נמצא בעלייה. ובנושא זה יש לנו חילוקי דיעות עם היועץ המשפטי לממשלה ועם נגיד בנק ישראל. אנחנו חושבים שחלק מהעבירות אינן צריכות להיות בטיפול המטרות. יש לגופים הכליים ובאמצעי פיקוח הולמים אפשר היה למנוע את הדברים. השר יזמן דיון בקרוב עם היועץ המשפטי לממשלה ונגיד בנק ישראל כדי ללבן את הדברים.

אנחנו הקימונו יחידות מחוזיות וחלק מהמקרים עוברים דרך יחידות

אלו.

עבירות כלכליות - העלמות מס, תקנות המכס, אי-דיווח על הכנסה -

יש עליה גדולה בעבירות אלו.

ח. רמון:

אתם מטפלים בזה?

ד. קראוס:

כאשר אנו מקבלים זאת ממש הכנסה.

ח. רמון:

מה עושה מחלקת החקירות של מס הכנסה?

ד. קראוס:

לא אני הכתובת לשאלה זו.

בעבירות של הפרות סדר ותחקהלויות יש עליה. מספר השוטרים שאנו חיינים להציב לטיפול באירועים, כמו שביתת המוניות, יביתת עובדי המספנות, וההופעות של חבר-הכנסת כהנא, הוא גדול. אנו חייבים להציב לכל אירוע כזה עשרות שוטרים. אם תזכרו את האירוע בהר הבית, ביום אחד היינו צריכים להציב 400 שוטרים. בהפגנה של עובדי מספנות ישראל היו עשרות שוטרים. בהפגנה של עובדי "אתא" היו עשרות שוטרים. לנו אין מטרת-עבודה כמו יש במשטרת העולם. כאשר אנו צריכים שוטרים לאירועים כאלה, אנו לוקחים מבית-הספר לשוטרים ומקומות אחרים.

יש ירידה בחלקו של הנער בעבריינות ב-1985 לעומת 1984 והמגמה נמשכת גם ב-1986.

מ. בר-און:

על איזה גילים מדובר?

ד. קראוס:

גילאי 12 עד 18.

התפלגות העבריינים, - בתחום הקו הירוק יש לנו גידול במעורבות עבריינים תושבי הקו הירוק בעבירות הנעויות בתחומי הקו הירוק, גם גידול בעבירות של תושבי השטחים בגבולות הקו הירוק.

המשטרה טיפלה ב-1985 בלמעלה מ-3000 נעדרים. לפעמים מופעלים מאות אנשים במסך כמה ימים בחיפוש אחרי נעדר. ב-1985 יש 23 נעדרים שעדיין לא נמצאו, חלקם בחו"ל, חלקם בארץ. מצאנו אחד שלא היה 4-5 שנים בביתו מצאנו אותו בבית אחר.

י. ארצי:

הנעדרים הם זקנים?

ד. קראוס:

גם זקנים וגם נער.

מספר התיקים התלויים ועומדים בבית משפט השלום, נכון לאמצע 1985, הוא 40,000. פרקליט המדינה אמר שמספר התיקים הוא 20,000. גם 20,000 זה הרבה. אני עומד מאחורי המספר 40,000. המיטרה מסיימת את החקירה, מטקיעה הרבה מאמצים, יש נאטם והתיק ממתיך בבית המשפט לעתים שנים, וכל הטיפול המערכתי לא מסתיים. זה מתסכל את החוקרים, זה מתסכל את הבלשים ויש בעיות. בתחום זה קיימנו פגישה עם נשיא בית המשפט העליון, עם פרקליט המדינה ועם היועץ המשפטי. נשיא בית משפט השלום היה רוצה להפעיל את כל המערכת בשעות אחר-הצהרים, כדי להתגבר על העומס המוטל על בתי-משפט השלום. יש לו בעיות עם העובדים והמוכירות ועם עורכי הדין ואחר-הצהרים מקבלים קלינטים ואינם יכולים להופיע בבית המשפט.

מעבר לזה יש 4000 תיקים תלויים ועומדים בבתי-המשפט המחוזיים, ובין אלה יש תיקים שהושקעו בהם הרבה חדשי עבודה.

ע. סולודר:

ומה על הפושעים?

ד. קראוס:

העבריינים בחלקם הגדול בחוץ והם ממשיכים לבצע עבירות.

י. צבן:

4000 תיקים חלויים ועומדים בבתי המשפט המחוזיים?

ד. קראוס:

ב-1984 נסתיים הטיפול בבתי-המשפט ב-1850 תיקים. מספר התיקים שהוגש ב-1984 היה 2150 תיקים. הגדלנו את הפיגור ב-18.5% ב-1984.

נושא המעצרים - אנחנו קבלנו דו"ח חמור של מבקר המדינה, דו"ח מס' 35 בסנת 1983. בנושא זה אנו עושים חריט עמוק ביחידות. היום מצד אחד יש ירידה במספר המעצרים ההמוניים ויש עלייה במספר העצירים שנגדם נפתח חיק פלילי ויש ירידה במספר העצירים שנגדם לא נפתח חיק. המספר הזה מבטא כל המעצרים שאנו מבצעים, כולל עצירים שנגדם לא נפתח חיק או שנפתח חיק ונסגר.

אנו התחלנו החודש במיחוסב נושא המעצרים, ואני מקווה שנוכל לתת חמונה מדוייקת בסוף החודש. מאז דו"ח מבקר המדינה אנו מנהלים רייוו ידני ומדי חודש אני מדווח למבקר המדינה, ויש שיפור ניכר בתחום זה. מספר העצורים שנגדם לא נפתח חיק מהווה 15% מכל המעצרים.

ח. רמון:

לגבי כמה הוגשו כתבי-אישום?

היו"ר א. שפירא:

חבר-הכנסת סילנסקי אמר שעוצרים 40,000 איט בשנה, כאשר בסוף לא פותחים חיק נגדם.

ד. קראוס:

זה היה נכון ב-1983. היום מתוך 40 נגד 31 נפתח חיק.

א. ורדיגר:

אנחנו קבלנו מספרים יותר חמורים.

ד. קראוס:

מספרים אלה מדוייקים. אני יכול להגיש דו"ח חדשי שאנו מעבירים למבקר המדינה. חלק מהערוח מבקר המדינה היו נגד אי-קיום נהלים, כמו מתן אפטרות לעצור לראוח עורך-דין או מסירת הודעה לאשתו. כל מעצר יש בצדו החובה להביא את הנעצר לפני קצין בתחנת משטרה. הקצין חייב לראיין אותו ולהסביר לו על מה הוא נעצר, וזה צריך לרסום.

בחלק מהמקרים לא נפתחים תיקים כי אי אפיר להוכיח את האשמה, חלק מהתיקים נסגר בגלל חוסר ענין לציבור, חלק נובע מעכוב הליכים. זאת אומרת לא כל עצור שהובא למשטרה לצרכי חקירה, מוגש נגדו כתב אישום.

י. צבן:

אם כך, מה קנה המידה לפתיחת תיקים? מי יערוב לנו שאין מפברקים במשטרה - - -

ד. קראוס:

אני לא מעלה על דעתי ואתה לא מעלה על דעתך שבמשטרה יפברקו.

ח. רמון:

אפשר לקבל נתונים כמה נעצרו וכמה תיקים נפתחו?

ד. קראוס:

אנחנו התחלנו במיחשוב רק בחודש מרס, וזה היה תהליך ארוך של הכנת החכמה למחייב וקבלת דיווח מכל היחידות בארץ. אתה עוצר אדם בתחנת מטרה, הוא אינו נזיאר בתחנה, הוא מועבר לתא המעצר. היינו צריכים לקבוע מהי היחידה ממנה מדווחים למחייב. התחלנו במחשוב ב-1 במרס השנה, ואני מקווה שתוך שנה יהיה אפשר להתחיל לקבל את הנתונים הראשוניים.

א. ורדיגר:

אין מושג של התנצלות בפני אנשים שנעצרים ולא מוגש נגדם כתב אישום, אבל יש פרסום, ונעצרים מאות אנשים מעצרי-שוא.

ד. קראוס:

לא אנחנו יוזמים את הפרסום. בית-המשפט פתוח בפני כל אחד. מספר מעצרי אדם במובן שאתה מתכוון אליו מסתכם בכמה עשרות בינה, לא במאות. מתוך 4200 מעצרים, אם יש כמה עשרות שהם מעצר-שוא, או מתוך שיקול לא נכון של שוטר, כל מקרה כזה מטופל בכל החומרה. האוכלוסיה שאנו עוסקים בה, אינם רבניים.

סר המטרה ח. בר-לב:

אני אבקש הערה בענין זה. אני מבקש להדגיש, שמעצרים מעל 48 שעות זו החלטה של בית המשפט, והמטרה לגבי כל המעצרים מעל 48 שעות, איננה הכתובת.

היו"ר א. ספירא:

אבל היא מבקשת את הסופס לעצור.

סר המטרה ח. בר-לב:

חובתה לבקש בכל מקרה שהיא חושבת שזה דרוש. כל נאסם מופיע לפני בית-המשפט עם עורך-דין. נאסמים רציניים - עם עורכי-דין מפולפלים ויקרים. כל נאסם יכול לערער בפני אינסטנציה משפטית עד העליון. זה לא כך, ששוטר או קצין מטרה רוצה לנקום במישהו והוא מחזיק אותו שבועיים במעצר. כל דבר כזה הוא החלטת בית המשפט. פעם השתתפתי בישיבה כזאת של בית המיפט. שמעתי שאחד הסופטים בדימוס אמר: אין לי זמן, אני צריך בדקה להחליט. שלא יספר ספורים, אם הוא רוצה, הוא יכול לכתב על כל מקרה כמה שהוא רוצה, והנאסם מופיע עם עורך הדין שלו, ויש לו זכות ערעור, ואם אחרי כל זה מחליטים, כנראה שהענין אינו מופרך. יש מקרים שערכאה גבוהה מחליטה לסחרר, כמו במקרה של אברהם גינדי.

ד. קראוס:

אבל לגבי מעצרו של אברהם גינדי בית המשפט יטב יומיים.

א. אבוחצירא:

ממוצע הזמן הוא דקה וחצי.

סר המטרה ח. בר-לב:

אם הדברים ברורים על-פניהם לא צריך יותר מדקה וחצי.

ח. רמון:

במחשב תהיה חלוקה למעצרים של 48 שעות ומעל 48 שעות.

ד. קראוס:

חלוקה זו קיימת גם בריסום הידני. יותר מ-50% מסחררים אחרי

48 שעות.

אני מבקש לעבור לנושא המשמר האזרחי. כאן אתם רואים סיכום הפעילות הבטחונית של המשמר האזרחי. מ-1 בפברואר שילבנו את המשמר האזרחי שילוב מלא בפעילות המשטרה. כלומר, מפקד המשטרה הטריטוריאלי הוא שמפעיל את המשמר האזרחי, החל ברמת תחנה ועד המטה הארצי. יש עלייה בפעילויות המשמר האזרחי מ-708,000 ל-850,000 פעילויות. כל פעילות היא של כתנדב במשמר האזרחי 4 שעות. נוסף לזה יש יחידה מיוחדת של המשמר האזרחי, יחידת המחמד, שמעבר לפעילות של המשמר האזרחי באים אחת לשבוע במדי מספרת ישראל והם מצטרפים לסיורי הניידות והם שוטרים לכל דבר. יש לנו כאלה שרואים לנגד עיניהם את הדבר החשוב ביותר בנושא התנועה והם מכרונים את התנועה. יש כאלה שמצטרפים ליחידות הביטחון ויש נשים שבאות ועוזרות בנושא זיהוי טביעת אצבעות, כפי שהזכיר השר.

י. ארצי:

הם שוטרים לכל דבר?

ד. קראוס:

הם אינם מבצעים מעצרים, כי הם אינם שוטרים.

י. ארצי:

הכל נעשה בהתנדבות?

ד. קראוס:

כן.

ד. דנינו:

מה קורה אם קורה להם משהו?

ד. קראוס:

הם מבוטחים על-פי חוק המשמר האזרחי.

אנחנו הגדלנו את הפעילויות של המשמר האזרחי ב-1984 מ-67,000 ל-105,000, וזאת בנוסף להתנדבות הרגילה במשמר האזרחי.

בסקף זה אפיינתי לראות את הטיפול באירועים בטחוניים; טיפול בחפץ חשוד, קריאה לטיפול ברכב חשוד, בדיקות בטחוניות, סריקות בטרמפיאדות, סריקות במגרסי כדורגל. סך הכל עלינו מ-33,400 ב-1984 ל-477,000 פעילויות ב-1985, לכל קריאה כזאת מתייחסים.

בפיגועי חבלה יש עלייה גדולה מ-432 ב-1984 ל-573 ב-1985,

ועל רקע פלילי יש ירידה.

השר כבר הזכיר את "במבי", רובוט שכולו כחול-לבן, פותח בישראל.

הוא שוקל 70 קילו, הוא נייד, הוא מטפס על מדרגות, הוא מופעל מרחוק

אלחוטית. הרכיבו עליו גם מצלמה וגם אמצעי ירי. הוא יכול להיות מושם על

ג'יפ. הוא עולה 20,000 דולר, ואנחנו מתכוונים לתת את הכלי הזה בכל המקומות בהם יש פריסה של חבלנים.

י. ארצי:

הוא עמד במבחן מעיין?

ד. קראוס:

כן. פיתוחו נמשך שלוש שנים. ניסינו אותו על טרקטור. זה אחד

הדברים היעילים בהשוואה לכל הרובוטים האחרים בתחום זה. הוא נכנס לחדר-מדרגות.

א. ירידה:

מי מייצר אותו?

ד. קראוס:

חברה ישראלית, חברת "כיוון".

רוב רובו של הנשק המשמש לפיגועי חבלה נגנב מצה"ל. גילינו 200 רימונים שנגנבו מצה"ל. בימים האחרונים גילינו 37 כלי נשק גנובים מצה"ל. בנושא זה אנו מקיימים מגעים הדוקים עם המטכ"ל ועם הליב"כ.

מ. בר-און:

הגנבים הם?

ד. קראוס:

הגנבים הם יהודים אבל זה עובר לשטחים.

בנושא תאונות הדרכים - כפי שאמרתי מ-1983 יש ירידה מתמדת בתאונות הדרכים ויש ירידה בנפגעים. בין 1984 ל-1985 יש ירידה בתאונות קטלניות, בתאונות קשות ובתאונות קלות. זה מסתכם שנתיים ב-3% והמגמה נמשכת. על אף התאונה הקשה במפגש הבונים יש ירידה במספר ההרוגים, במספר הפצועים קשה והפצועים קל.

נתוני כוח אדם - אמר השר שחסרים לנו במשטרה לגיוס מיידים 450 איש, שיש לנו תקנים בעבורם. רק לפני שבוע כינסנו כל קציני המשטרה מדרגת ניצב-משנה עם אגף כוח האדם ומנהלי הלשכות וניסינו לטכס עצה, איך אנו מגבירים את הגיוס.

ז. אמיר:

האבטלה אינה משפיעה לטובה?

ד. קראוס:

לא.

638 קצינים עברו לחפקידי רחב ב-1985. זה מבטא את הרוטציה במשטרה, את האפידורות לתת לקצינים קידום ושנות-תפקיד. 856 איש עלו בדרגה, ואני מדבר רק על קצינים, החל מהמפק"ל שהלך ועד לממ"ט. פה מעניין לראות סך הכל השוטרים על-פי חתכי גיל: הבאלק הגדול הוא בגיל 20-40, כלומר יש לנו משטרה צעירה.

מ. בר-און:

מהו גיל הפרישה?

ד. קראוס:

55. בגיל חמישים הוא יכול לבקש לפרוש, אבל הוא צריך הסכמת המפקח הכללי, כאשר את הגימלה יקבל רק בגיל 55. אפשר לבקש מאדם מעל גיל 55, אם הוא חיוני למערכת, להמשיך לשרת.

ח. רמון:

ה-450 שחסרים הם לקצונה?

ד. קראוס:

חלק לקצונה, אבל בעיקר סירינים בשטח. לגבי הקצונה יש בעייה, כי הליך הכשרתם אינו מסיג את הביקוש. אנו מגייסים אנשים מצה"ל. אתה לא יכול לגייס סרן מצה"ל ולעשות אותו מייד מפקד חחנה. הוא צריך לעבור מסלול קידום. לקציני צה"ל קבענו מסלול קידום מיוחד.

י. ארצי:

גם לגבי חוקרים?

ד. קראוס:

לגבי חוקרים קבענו, שלא יכול להיות שאדם ילמד מקצוע המיוסרה מבלי לעבור את המסלול. יש מדינות בעולם שאצלן מסלול זה נמשך יבוע שנים. אנחנו קבענו שנתיים מינימום.

י. ארצי:

מה לגבי משפטנים?

ד. קראוס:

אינני מדבר על משפטנים. קודם הוא צריך להיות שוטר ולדעת מה זו משטרה.

עכשו אני רוצה לעמוד על המגמות העיקריות שהיו ב-1985 והן מתבצעות גם ב-1986. קודם כל - חיזוק היחידות בשטח על חשבון מינהלה ויירוניהם. אנחנו מחזקים את רמת התחנה, כאשר לפנינו שלושה נושאים: חיזוק הנוכחות הגלויה והסמויה, חיזוק המודיעין, חיזוק החקירה.

ב. שליטא:

גם במג"ב?

ד. קראוס:

בגלל האילוצים שנבעו מכך שהמשטרה לא יכלה לגייס למשטרה, במג"ב נמצאו 500 חקנים, ואת החקנים האלה מחזירים למשטרה, ולא פוגעים בכך במג"ב. מג"ב קבל חקנים נוספים מעבר לשיא במשטרה הכחולה.

איננו קובעים מאפיינים אחידים לכל המשטרה. לכל תחנה יש המאפיינים שלה. כבר הזכרתי שלוב המטות של המפקדות, כולל מגב ומשא"ז. מג"ב - אחריות מבצעת על המפקד בשטח, אחריות מינהלית על מטה מג"ב.

סיפור היטות העבודה - אנחנו מנסים עכשו בחיפה הפעלה

סייר וחוקר בניידת, כדי למנוע הטרדה של האזרחים ללא צורך. דברים שאפשר לגמור במקום, ייגמרו במקום. ניסוי זה ילווה על-ידי צוות הגוי במשך 6 חדשים. ניסינו להחזיר את היטת שוטר-המקוף במרחב הירקון. איננו מסוגלים

לעסית זאת.

מ. בר-און:

למה?

ד. קראוס:

כי זה מחייב הרבה כוח אדם. אנו מפחחים את השיטה של קציני שכוונות, "השריפים" בשכוונות. יש לזה הדים חיוביים. אנצולוקחים שוטר וותיק וכמנים אותו לקצין השכונה, והוא מעין טריף בשכונה. לפני יבוע היינו ברמלה ושמענו על קצין שכונה, רס"ר שעוסק בילדים שאינם הולכים ללמוד, משתחף בישיבות הועדים, פוחר בעיות סכסוכי שכנים.

י. צבן:

כמה יש לכם כאלה?

ד. קראוס:

60 קציני שכוונות. קצין השכונה קובע לעצמו את שעות העבודה, הוא בא ביום ובלילה, וזה מסתדר יפה מאד.

ע. סולודר:

זה קשור עם המשמר האזרחי?

ד. קראוס:

יש מקומות שזה קשור במשמר האזרחי, כמו בנתניה. עדיף שזה יהיה

בניקוי זה אתם רואים עיכורי תשלומים הארבעוניים. אנחנו קימצנו
 ב-1990. במטה הארצי קימצנו ב-1992
 ובתחום חל-אביב ב-44.5.

נוסף לקיצוצים, לא ביצענו כמה דבריהם שהיה בדעתנו לבצע. היה
 בדעתנו להקים תחנה בקצריץ ובטייבה ולהגדיל את נקודת המיטרה בלבנה לתחנת
 מיטרה.

מ. גר-און:

מה ההבדל?

ד. קראוס:

נקודת מיטרה אינה מסכמת אלא מעבירה לתחנת המיטרה באזור. בנקודת
 מיטרה יש 10-3 אנשים ובתחנת מיטרה יש 60 איש.

נושא המחשוב, יהזכרתי, זה אחד הדברים שדאי להקיע בו 2 מליון
 דולר כי זה יביא לגילוי פגיעה בצורה יעילה ומהירה. מסופים ומדפסות
 חסרים ולא נוכל לספקם הינה.

במגזר הערבי, רצינו להגביר את הנוכחות של 180 איש ו-40 כלי
 רכב. לא נוכל לקיים זאת.

בתכנית הקטר של המיטרה, רכיבת מיטרי קטר פיקוד, יש קיצוץ
 מ-2,5 מליון דולר ל-1,1 מליון דולר.

בתחום ההצטיידות יש לנו צמצום בהיקף של חצי מליון דולר לרכיבת
 אותו ציוד שדיבר עליו השר.

תחזית ביצוע החקציב ב-1985 - וזה הנושא של "איך גומרים את
 החודש" - פה יש לנו בעיות. יש לנו גרעון חוזי בסעיפים אלה: אחזקת הבית,
 אש"ל, תשלומים לאגד עבור הסעות, כלי רכב-בלאי. אנו מחליפים פחות מדי כלי
 רכב. אנזי מקווה שלא נגיע למצב שנצטרך לדחוף ניידות. מזה חדשים איננו
 מפרסמים מודעות אבל, כי איך לנו חקציב, ולא מקיימים פעילות בילוש ומודיעין,
 כי אנו צפויים לגרעון עד סוף השנה.

החקציב לשנה הבאה יאפשר לנו להיות על-פני המים, להתפתח לא נוכל.

היו"ר א. שפירא:

אני מברך את גונדר רפי סוויסה להופעתו הראשונה בתפקיד נציב
 שירות בתי הסהר בוועדת הכספים.

נשמע שקירח גונדר רפי סוויסה על שירות בתי-הסהר.

ד. סוויסה:

אדוני היושב ראש, אדוני השר, חברי הכנסת,
 עד עכשו ועד כאן שמעתם מה שהמטרה עשתה ואיך עשתה, אצלנו מגיע
 המוצר המוגמר, לאחר כל מעשיה ומאמציה של המיטרה. מה אנחנו עושים ואיך עושים
 עם אותם אנשים שמגיעים אלינו במספרים גדולים, כפי שמעתם? על דרך הטיפול
 וההתייחסות לאסירים יש דיעות שונות. יש כאלה האומרים שצריך לשבור, לסגור
 ולנקום באלה שפגעו בחברה; יש כאלה - ואני נמנה עליהם - האומרים שדרך
 השיקום היא הדרך. ואני שמח שטר המיטרה נותן ידו לכך.

מה נעשה ומה לא נעשה ב-1985 ומה ייעוץ בשנה הקרובה הבאה עלינו לטובה. לפני כן אציין שתקציב יירות בתי-הסהר מסתכם ב-50 מליון דולר, כאשר 59% מזה מהווים שכר לסוהרים וכ-10.1% לפיתוח מקומות כליאה נוספים, והיתר לתפעול - כלכלה, בגדים, חשמל, מים, רכישת כלי נשק והפעלת כלי נשק במתקנים שלנו.

ברשותכם, אביא אתכם - לא פיזית - אל מאחורי הסורגים. הספירה להיום - 8160 אסירים. האסירים מתחלקים לשתי קבוצות: פליליים ובטחוניים. מספר הבטחוניים 3660, והיתר הם פליליים, גם בני מיעוטיה ייראליים.

94% הם יוצאי עדות המזרח וכ-50% אנאלפבתיים. אלה דברים מכאיבים. למרבה הצער, חלקם או שנולדו בארץ או שבאו בעלייה הגדולה. 65% הם רצדיביסטים. יש כאלה שכלואים אצלנו פעמיים, ואני מכיר אחד שכלוא 17 פעם. יש אחד שיושב 19 שנה ואינו רוצה לצאת. הוא יכול לצאת בכל רגע אם יחתום על גט.

יש מספרים מדאיגים עוד יותר: מכורים לסמים קשים מהווים 40%.

ע. סולודר:

מכלל אוכלוסיית האסירים?

ר. סוויסה:

מכלל אוכלוסיית הפליליים. על מנת שתהיה לכם תמונה מהו מכור לסם קשה, זה אדם שזקוק ל-200-280 דולר ליום כדי לממן מנות הסם שהוא זקוק להן. כדי שיהיה לו סכום כזה, הוא צריך לגנוב ב-1000 דולר, כי הוא מוכר את הסחורה הגנובה בזול. לא פלא הוא "המפכ"ל הצביע על עלייה בגנבות. יש אחרים שהצריכה שלהם בסמים מסתכמת ב-100 דולר ליום. ואסביר מה קרוה בתי-הסוהר לגבי הסמים, כי גם בתוך בתי-הסהר ממשיכות להתקיים פעולות עבריינות בתחום הסמים.

כ-80% מכל דיירי בתי-הסהר אין להם שום מקצוע שממנו הם יכולים להתפרנס.

כאשר אנו רואים את התמונה הזאת, חנכתנו כאזרחים הרוצים לעזור לחברה, לנסות להביא את חלקם לפחות לרכישת השכלה ולרכישת מקצוע ולגמילה מסמים ומעליהם לבטחון, כי מה תפקידו של סירות בתי-הסהר? - להחזיק את האסיר שלא יברח, לדאוג לכלכלתו, לבריאותו וגם לבטחונו. מדי פעם אנו מוסיפים תוספות לרווחתו, כי אחרי הכל מוקדם או מאוחר הוא יוצא. נכנסים פליליים בלבד כ-4600 ויוצאים 3200 בשנה. אילו זה היה מפעל תיירותי, המדינה הייתה נהנית מכנו, כי אצלנו מבקרים חצי מליון בני אדם בשנה, בני משפחה וקרובים שאים לבקר את האסירים. זה מוסד שיש בו כל הזמן תנועה ולא פעם היא שלילית.

הרכב האסירים מתחיל מגנבים קטנים, גונבי ספרי תורה מארון הקודש ועד רוצחים. האתונות אומרת כל הזמן שאנחנו רואים בהם בני-אדם. נכון שאנו רואים בהם בני-אדם, אבל יש כאלה שאנו רואים בהם חלאות אדם, וכאלה יש 15% מכלל האסירים. אם אחד מסוגל לאנוס קשישה, לסדוד כספה ואחר-כך לרצוח אותה, אין לי הגדרה אחרת לאדם כזה. אבל ליידם יש 85% שאנו תולים תקווה שבפעילות שאנו מקיימים אנו יכולים להביא אותם לדרך הטוב והישר. המספרים של השנה הזאת מצביעים על סיכוי טוב בתחום זה.

הצפיפות בתי-הסהר ידועה לשמצה. אבל אינני מדמה את עצמנו לארצות המפגרות, כי שם בני אדם אינם נחשבים לבני אדם. אבל אם נשווה את עצמנו לארצות אירופה ולארצות-הברית וקנדה, הרי מצבנו עגום מאד. אסיר באירופה יש לו שטח מחייה של 10-11 מ"ר. אצלנו מגיע שטח המחייה של כל אסיר ל-2,8 מ"ר. ובתקופה האחרונה הוחמר המצב בגללהמגבלות בתקציב להקמת בתי-סהר

חדשים. בתי-הספר במדינת ישראל - למעט 2-3 שנבנו לאחרונה - אינם תואמים את היקף של בית-הספר. אלה הם מבנים של מטרות מימי המנדט והתורכים, או סבבה לאחסון טבק, בו נמצא כלא דמון. בתאים המאוכלסים ב-20-12 איש לא קל לחפקד. אחד רוצה לכתוב מכתב, אחד רוצה ללמוד בטהורין ואחד רוצה ללמוד עבדול ואהב והמתח עולה, ומכאן עד לאלימות המרחק קטן. לכן המגמה שלנו היא להוציא את האסירים לפעילות כלשהי מחוץ לתאים.

פעילות האסירים מתבצעת בכמה מייזורים. המיזור הראשון - רכיבת השכלה. ב-1985 למדו ממש 720 אסירים לעומת 280 שלמדו קודם לכן.

א. שלום:

מי מלמד?

ר. סוויסה:

יש לנו מורים מגוייסים ויש מורים מביין האסירים ואני זמח שנכנסו למסגרת 200 מורים טובים שבאים 4-5 פעמים בשבוע ללמד את האסירים. הוא הדין לגבי תעסוקת-טיקום. יום יום יוצאים מדי בקר עם תיק על הגב, עולים לאוטובוסים לבד ונוסעים למפעל 520 אסירים לעומת 70 אשתקד.

מ. בר-און:

הוא מקבל משכורת?

מ. בר-און:

הוא מקבל משכורת. שליט הוא מוציא בקנטינה, שליט למטרה ושליט מופקד בבנק והכסף צמוד. יש כאלה שמשתכרים עד 250 שקלים בחודש ויש כאלה שמשתכרים כדי שתי קופסאות סיגריות. אנו עושים זאת כדי שאדם יוכל לרכוש מקצוע, כי אם אדם יוכל להסלים השכלתו ולקנות לו מקצוע, אני מאמין שהחברה תצא נטכרת מכך.

בשנת 1985 יצאו 13,450 אסירים לחופשות. החופשות נקבעות על-ידי המטרה. יש כאלה שאינם יוצאים לחופשות - - -

מ. בר-און:

המטרה קובעת או בית-הסהר?

ר. סוויסה:

המטרה יחד אתנו על-פי קריטריונים שנקבעו, וזה פועל טוב, כי המטרה צודקת, היא פועלת להביא אותם לבית-הסהר, והיו מקרים שבית-הסהר טעה ויצאו אנשים שלא היו צריכים לצאת.

שר המטרה ח. בר-לב:

^{חפטי} כל אסיר ממויין. יש כאלה שלא יוצאים בכלל לחופשה ויש כאלה שיוצאים/ לפי החלטת בית-הסהר. יש כאלה שעל כל יציאה שלהם לחופשה צריכה להיות החלטה ספציפית. לגבי הקבוצה השניה, הדבר הזה בא ביזמת שירות בתי-הסהר למטרה. אם למטרה אין התנגדות, הוא יוצא. אם למטרה יש התנגדות ושירות בתי-הסהר אינו מקבל את ההתנגדות, בחילוקי דיעות בין המטרה ושירות בתי-הסהר, מחליט אִמפכ"ל המטרה.

ר. סוויסה:

בשנת 1985 הגדלנו מספר האסירים הלומדים והפעלנו 130 חוגים, וזה מוכיח שבחצי הקיים אפשר לעשות דברים, כאשר 3000 אסירים פעילים בחוגים.

מ. בר-און:

יש להם מוטיבציה להשתתף בחוגים?

ר. סוויסה:

כן, ועל-ידי כך ייהם מקבליה הטבות, אנו מגבירים את המוטיבציה. אם הוא יודע שאם לא ישחף לא יקבל יציאה לחופשה, המוטיבציה מתגברת. אנחנו נוהגים על פי הפסוק: תילם לרשע כרשעתו ולצדיק כצדקתו.

בשנה זו לא חזרו מחופש 94 איש. מיהו אדם שלא חזר מחופשה?

אדם שלא חזר אחרי 12 שעות נכנס למיחשוב. בשנה הקודמת זה היה עד 24 שעות. אם אני מודד לפי השנים שעברו, למרות שהחופשות לא היו בכמות גדולה, הרי בשנים קודמות לא חזרו יותר. באגף זה מסתובבים מחוץ לכתלי הכלא 18 איש. אחד מהם, אומרים, הוא בחו"ל. מדובר באסירים קלים. למיל, הבורח האחרון שפוט ל-72 שעות על אי-תשלום מזונות. יש לנו בתי-סהר סגורים ולא נסתכל על המקרה החריג של צבי גור, כי הוא לא ברח, הוא הלך לטייל.

מכאן אני עובר לאגף לגמילה מסמים. בכל המדינה יש 30 מטות לגמילה מסמים. בסירות בתי-הסהר יש אגף ובו 50 מיטות, כאשר היום יש בו 52 העוברים טיפול גמילה, שנמשך 10 חדשים. בשנה זו טיפלנו ב-760 מבחינה נפשית, כי בגמילה מסמים הטיפול הוא גם פיזי וגם נפשי. אנו עושים בענין זה גדולות.

ע. סולודר:

איך חזרה?

ר. סוויסה:

חמיד יש כאלה שחוזרים לסורם. אין 100% הצלחה. הלוואי ונציל 20%. כל אחד שאנו מצילים זה עולם בפני עצמו.

שר המשטרה ח. בר-לב:

החזרה יכולה להבחן רק כעבור אי-אלה שנים.

ר. סוויסה:

פחחנו ישיבה ואנו היחידים בעולם שמקיימים ישיבה בין כתלי הכלא. הגברנו את פעולת השייטום על-ידי השייטום הדתי, ומחברר שבדרך שיקום זו ההצלחה גדולה. אני יודע את רגישותך, אדוני היושב ראש, לנושא זה, ולכן אני מדגיש אותו.

הוספנו 1470 מקומות כליאה נוספים, השלמנו מחנה אהלים - - -

היו"ר א. שפירא:

הישיבה הצליחה?

ר. סוויסה:

כן. מחוץ 31 בישיבה, למעט אחד שנחפס בקלקלתו, הלוואי כולם כך. יש קבוצה של כוחבי ספרים ומזוזות, ולכתוב ספר תורה ומזוזה זה לא פשוט. מי שעושה זאת צריך להכנס למקווה ויילתפלל כל יעה.

פחחנו אגף לעבריינים עד שתי שנות מאסר. הפעלנו מערכת "צהר"

מחשוב ואלקטרוניקה; הוספנו כלים נוספים בבתי-הסוהר למען מניעת החדרת כלים וסמים, כי אל תחשבו בית-הסהר רגוע ושקט. יש כאלה טכל הזמן שלהם מוקדש למחשבה איך להבריח ואיך להכניס סמים.

גם במסגרת הסוהרים נעשו דברים. השר כבר הדגיש זאת. בשבילם זה פיצוי גדול. הם הרגישו מקופחים לעומת צבא הקבע. אמנם זה לא מוסיף להם כסף, אבל השיפור בשכרם מוסיף להם כבוד. ואנו מוסיפים על כך החלפת מדי הסוהרים שיוסיפו לאגו שלהם.

ז. אמיר:

באיזה צבע יהיו המדים?

ר. סוויסה:

בצבע כחול וכחול בהיר, אבל שונה מצבע מדי המיטרה.

ז. אמיר:

מה עושים עם המדים הישנים?

ר. סוויסה:

מוכריה אותם.

טר המיטרה ח. בר-לב:

יש הצעה של מדים חדשים. עושים ניסוי של ייחודי בבית-סהר אחד, כי גם במיטרה החליפו מדים. עושים ניסוי ויש כל-מיני הערות.

הנקודה הטליטית - דברים שלא בוצעו, ואני חושש שלא יבוצעו בשנה הבאה. יש לנו בית-חולים וכל חבר הכנסת שיבקר בו יעבור זעזוע. זה דבר איום ונורא איך אנו מטפלים באסירים בבית-החולים. זה לא מוסיף לשירות בתי-הסהר. לכן אנו רוצים להסלים בית החולים שהתחלנו לבנות לפני חשע שנים. קבלנו סכום קטן, אבל יתכן שהישועה תבא מגורמים אחרים. אולי נפנה, ברשות הטר, לוועדת הכספים שתעזור לנו, כי זה בית-חולים גם לאסירים וגם לסעודים.

ז. אמיר:

יש בית-חולים בבית-הסהר?

ר. סוויסה:

כן, בכל העולם יש בית-חולים בבתי-הסהר. היום אנו מסייעים את האסירים לבתי-החולים וזה גוזל כוח אדם שצריך לשמור עליהם - בין 4 ל-6 איט, - וזה עולה בכסף, ולא פעם בורחים אסירים.

לא הסלמנו נושא סדור העבודה לסוהרים. ברוב בתי-הסהר בעולם מקובל לעבוד 48 שעות ואחר כך לצאת לחופשה. אנחנו התחלנו בזה בכמה בתי-סהר. אנו שואפים לייחודי הסידור בכל בתי-הסהר. אנו מקווים שבשנת התקציב 1986 נוכל להפעיל עוד אגף לגמילה מסמים, כאשר החלום הוא שבכל בית-סהר, כמו טיש אגף ענטיין וצינוק, כך יהיה אגף לגמילה מסמים.

אנחנו רוצים אי-פעם להקים בית-סהר מודרני, כדי שנוכל לתפקד יותר טוב.

אגפים לטעוני-הגנה - זו בעייה קשה. יש כיום 420 אסירים טעוני-הגנה. טעון-הגנה הוא אדם שאם לא ימצא סגור ושמור, הוא יכול לגמור את חייו. כאלה ששיתפו פעולה עם המיטרה, כאלה שחושדים בהם ששיתפו פעולה. השנה היו ארבעה מקרי רצח, שלושה במגזר הבטחוני ואחד במגזר הפלילי.

עדיין לא פתרנו כפי שהיינו רוצים הנושא המודיעיני, ובזה אנו חושבים להתחיל השנה.

עד כאן בקיצור נמרץ, כי עולם בתי-הסהר אפשר לדבר עליו יום שלם.

היו"ר א. שפירא:

אני מודה לך. אני חומב שעיקר הדברים הסברת.

ועתה נשמע את מנכ"ל משרד המיטרה, מר אבנר.

ג. אבינר:

משרד המטרה, מול שני הענקים, המטרה ושירות בתי-הסהר, הרי הוא כדוד. אנו מדברים על תקציב לשנת 1986 בסדר גודל של כ-2 מיליון דולר, כולל תקציב פיתוח בסדר גודל של 300,000 דולר, ושיא כוח אדם של 58 משרות. יצויין שמשרד המטרה הוקם בספטמבר 1984 ואז מנה 47 משרות, ועל כן לכל הדיעות הוא המשרד הכי קטן בין כל משרדי הממשלה.

עם הקמת המשרד ב-1984 הוגדרו תפקידיו מחדש על-ידי י"ר המטרה,

ותפקידיו הם:

א. המשרד משמש כמטה השר לצורך קביעת מדיניות בנושאי

המטרה ושירות בתי-הסהר וקיום בקרה ופיקוח על ביצוע המדיניות. כמו כן מפקד המשרד על הקצאת המשאבים לפעולת משרת ישראל ושירות בתי-הסהר.

התחום השני הוא תחום המגעים עם משרדי הממשלה.

השירותים המרכזיים שהמשרד נותן לשתי הזרועות הם בתחום הבקורת על-ידי מבקר המערכת וקצין הקבילות, הרבנות של המטרה ושל שירות בתי-הסהר והטיפול בחנאי הסכר וחנאי השירות, בעיקר על-ידי ועדת מעקב חנאי יושב בה.

תחום נוסף, שהמשרד מבצע, בשנה האחרונה נמסר לידי המטרה

פרויקט רשימת בקורת גבולות ממוחשבת.

במסגרת חכנית-העבודה לשנת 1986 הדגש הוא בעיקר על נושא הקמת מרכז מידע ויחידה יעילה יותר בתחום התכנון והבקרה. לצורך זה אוטרו למשרד מספר חקנים נוספים ואותם נצטרך לאייש במסגרת השנה הקרובה.

לשתי הזרועות, גם למטרה וגם לשירות בתי-הסהר, יש מערכות ממוכנות במטרה המערכת יותר מפותחת. בשירות בתי-הסהר הותקנה בשנה האחרונה והיא עדיין בחבלי קליטה. הרעיון הוא להקים במשרד המטרה מרכז מידע שירכז אינפורמציה משתי הזרועות ויהיה לו כושר עיבוד הנתונים בתחומים שהם אינסטרטיביים, מערך הכליאה שנוגע לשתי הזרועות, והיום הקשר בין שתי הזרועות דורש שיפור.

היו"ר א. שפירא:

אני מודה לך.

רבותי, אנו פותחים בדיון על תקציב משרד המטרה לשנת 1986.

ראשון המסתתפים בדיון - חבר-הכנסת ז'אק אמיר.

ז'אק אמיר:

אני רוצה לפתח בברכה לשר המטרה ואני רוצה לברך על כך שהמטרה אינה מסונפת יותר למשרד הפנים.

ועתה ברצוני לשאול:

א. יש היום ידיעות על התנכלויות הולכות וגוברות לקשישים. איך המטרה נערכת להגנה על הקשישים?

ב. בעקבות ריבוי מקרי האונס, ובמיוחד האונס הקבוצתי האכזרי,

הייתי מבקש לדעת האם לדעת המטרה העונשים הקיימים יש בהם גורם הרחעה? כיוון שאנחנו מדברים בכנסת, ויכולה הכנסת לשנות את החוק בענין זה, הייתי רוצה לשמוע דעתכם בענין.

הייתי רוצה לדעת אם מדיניות הליברליזציה בשירות בתי-הסהר מועילה למדינה כמדינה, והאם במסגרת מדיניות זו מכינים את האסירים לאזרחות טובה.

ביום ה' האחרון ביקרה הוועדה שאני עומד בראשה בכלא באר-יבנע.

זה היה ביקור יוצא מן הכלל, והתפעלנו מהעבודה הנעשית שם. בית מעצר זה הוא פנינה בלב המדבר. חבל לי שאינני יכול לומר זאת על דבריה אחרים. באמת נעשית שם עבודה יוצאת מן הכלל. אבל דבר אחד עשה עלינו רושם קשה ביותר - האסירים טעוני הגנה. היות ואין מקום, הם יושבים בצינוק. אמנם הצינוק שם הוא יותר טוב מאשר תארנו לעצמנו, אבל בכל זאת צינוק הוא צינוק.

אנחנו נלחמנו כל הזמן שתנאי השוטרים והסוהרים יוטוו לאלה של המירתיים בצבא הקבע. מה שהפתיע אותנו הוא שיש הבדל בין תנאי השוטרים ובין תנאי הסוהרים. ואני הייתי רוצה שייעשה צדק קודם כל בבית פנימה.

עד היום לא קבלתי תשובה מהשר מדוע בוטלו רק שתי הדרגות האחרונות, כאשר אנחנו המלצנו על ביטול ארבע הדרגות האחרונות. השכר ההחלתי בשירות בתי-הסהר הוא שכר מבייט. אנשים שעובדים 17 שנה מקבלים 600 שקלים לחודש, והם עובדים 48 שעות רצוף. אם עושים חשבון שעות, הם עובדים כמעט 320 שעות לחודש. שכר נמוך כל-כך יש בו ניצול משווע. אין להם שעות נוספות ולא תוספת שבת ולא תוספת מסמרות.

יש כמה נושאים שבהם אין השוואה בין המירתיים בצבא הקבע ובין השוטרים. ריפוי שניים יש בצבא הקבע ואין במסטרה. מכונית צמודה, אין בשירות בתי-הסהר. מפקד בית-כלא אין לו מכונית צמודה.

אדוני השר, אתה אמרת שהשוטרים והסוהרים יקבלו את הפרטים על-פי החלטת בית הדין הארצי לעבודה רק באפריל. אני מקווה שזה יהיה ריאלי. ואני מציע להודיע להם, לאותם 18,000 איש, שאת הפרטים הם יקבלו בחודש אפריל.

אשר לחקציב הפיתוח, הצפיפות בבתי-הסהר זועקת לטמים. לא יכול להיות שאסירים ישנו על הרצפה. אמנם הם טפוסים, אבל לא יתכן שיטנו על הרצפה. זה חייב לקבל ביטוי בתקציב הפיתוח. הסכום המוקצב לפיתוח, חצי מליון דולר, הוא אבסורדלי.

האם השוטרים והסוהרים נהנים מבתי הבראה הקיימים בצה"ל?

הייתי רוצה לשמוע משר המסטרה מה דעתו על הצעת החוק בה מוצע לקבוע שאנשי צבא הקבע יהיו יחודיים כמו השופטים?

מה עושה המסטרה בקשר לכוסים העבריים? הנושא הולך ומחמיר. רק בחודש האחרון הגיעו 23 כוסים עבריים לישראל. אני שומע שהשר רוצה לזרוק אותם החוצה ואני שומע אנשים אומרים שצריך לבצע את המלצות דוד גלאס. מוכרחים למצוא פתרון לבעייה. 500 כוסים עבריים צברים נולדו במדינת ישראל ועוד מעט ירצו להתגייס לצה"ל ואין להם סטטוס. מוכרחים למצוא פתרון. לא יתכן שמדצמבר 1969 עד היום המדינה אינה יכולה להחמודד עם הנושא. אולי אתה, אדוני שר המסטרה, תהיה שליח מצווה ותביא את הנשוא לפני הממשלה על-מנת שתחליט מה עושים.

א. ורדיגר:

האם נבדקה היעילות של משרד מסטרה נפרד? דעתי ברורה בנושא, אני בעד משרד מסטרה נפרד. אבל האם הדבר נבדק גם מבחינת היעילות וגם מבחינה חקציבית.

האם הצמצומים בתקציב משרד המסטרה אינם מחלישים את בטחון הפנים של המדינה?

הסיסה של העברת נושאים שונים לגורמי חוץ, האם היא יעילה וחסכונית?

אני רוצה לברך על תוצאות המאבק כל נשות השוטרים אף על פי שהיה מלווה במחזות לא כל-כך מכובדים. אני שואל שאלה פשוטה: מדוע אסור לשוטרים להקים אגוד מקצועי? בכל זאת המשטרה איננה צה"ל. מדוע צריך להגיע לכצב שוטרים ילחמו בנשות השוטרים? אני מקווה שזה לא יהיה בעתיד. האם אינכם חולבים שיותר לשוטרים להתאגד באגוד מקצועי?

א. אבוחצירא:

הם יוכלו להכריז על יציאתם?

א. ורדיגר:

על זה אפשר להתפטר. כבר דובר על כך לא מעט. בכל זאת לי מפריע שנשות השוטרים צריכות להלחם למען שיפור שכר השוטרים.

האם נבדקה האפשרות לשחרר אסירים השפוטטים לתקופות קצרות כדי להקל על הלחץ בבתי הסהר? אני יודע שליברליזציה היא דבר יעיל. אבל פה מדובר לא רק על ליברליזציה. האם אפשר להוציא אסירים השפוטטים ל-10 חודשים כדי שלא תהיה מצוקת דיור בבתי-הסהר? ואינני מתכוון לשחרור 1150 מחבלים חמורת שבויים שגם זה הקל על המצב, אני מדבר על שפוטטים שלנו.

ושאלה אחרונה - האם קיים בישראל פסע מאורגן? אני אינני מתכוון ל"מאפיה המפלגתית", אני שואל, האם יש פסע מאורגן במדינת ישראל. בעבר היו ויכוחים בנושא זה. אני זוכר שכאשר שר המשטרה היה יושב ראש הכנסת דהיום, מר שלמה הלל, הוא לחם נגד כל התבטאות של מישהו שקיימת מאפיה בישראל. ואמנם שמענו שהדברים אינם חלקים בנושא זה. מה דעת המשטרה, האם קיים היום פסע מאורגן בישראל?

ז. אמיר:

מטפחה פנתה אלי בקשר להעלמות של בתה. הייתי מבקש לדעת כמה בנות נעלמו ולא נמצאו.

היו"ר א. שפירא:

האם המשטרה יש בה מחלקה פסיכולוגית בה יש פסיכולוגים שמסוגלים להבין רצח כמו הרצח של הנער שרצח את הוריו ויחי אחיותיו? האם מעשה רצח כזה אינו נובע מחינוך לא טוב?

מה קורה שבחודש האחרון אנו קוראים על כל כך הרבה מקרים שילדים התאבדו? האם זה אינו נובע מחינוך רע, לא עלינו, חינוך ללא תורה וללא מסורת?

אני מצטרף לשאלה של חבר-הכנסת ז'ק אמיר לגבי הקשישים. הקשישים בישראל סובלים מפחד, הם מפחדים לישון בלילה. ואנחנו רואים שלאחרונה מעטי הפסע לגבי קשישים עולים ולא יורדים. מדוע לא יתלבשו השוטרים על הפטיעה נגד הקשישים? אני מכיר קשישים - אינני רוצה להזכיר שמות - בעלי שם שמפחדים לישון לבד בביתם והם הולכים לישון אצל שכניהם.

מה אתם עושים לגבי תאונות הדרכים? אנחנו רואים שהתאונות בדרכים הולכות ומחמירות. התאונות הקטלניות הן בשבת יותר מאשר בימי חול. רק מפני שהתורה אומרת שאין לנסוע בשבת, זה לא אומר שלא צריך להתייחס לזה.

ז. אמיר:

מה אתה מציע?

מ. בר-און:

לאסור נסיעה בשבת.

היו"ר א. שפירא:

אני מציע לעבוד חמישה ימים בשבוע ולנסוע ביום שישי.

האם נכון שהמשטרה משתמשת באלימות?

האם יש הקירות כלכליות בשבת? האם המטטרה עובדת בשבת וחוקרת בשבת?
לא רציתי להזכיר לדוגמה את המקרה של אלבין זכרוננו לברכה. אבל הקירות כלכליות
אינן פיהוק נפש ולא חייבים לעשות אותן בשבת.

אנחנו יודעים לעוצרים אלפי אנשים ובסוף אין פותחים נגד תיק
פלילי. אם אנחנו שומעים שבבתי-הסדר יש כל-כך הרבה בעיות, האם אינך חושב
שיש בכך מסום קלות דעת כאיר שוטר מחליט לעצור אדם. אמנם שמענו משר המטטרה
שלתקופה של למעלה מ-48 שעות המטטרה אינה יכולה לעצור. אבל אנחנו יודעים
שכאשר המטטרה מבקשת מהשופט לתת עוד כמה ימים, השופטים נותנים, הם מאמינים
למטטרה.

איך אפשר לסמור על הפרטיות של האזרח? אנחנו יודעים שבמערב אירופה
כאשר עוצרים אדם, הוא בחזקת זכאי עד שלא הורשע. בכל אופן לכלי התקשורת אין
רוח נבואה. איך קורה ששופכים דם של אנשים ללא הגבלה עם כותרות גדולות
בעתונים. די להזכיר את הדוגמה של מוריץ. אני שמעתי שבית-המשפט לא רצה
לשמוע תשובה, אלא רק על-פי כתב החביעה החליט לזכות אותו, בלי לשמוע את
ההגנה. כמה דם נשפך במקרה זה?
אותו דבר היה לגבי השר שריר. היו כותרות בעתונים ופורסמו דברים,
ובסוף הוא נוקה מכל אשמה.

מ. בר-און:

אדוני שר המטטרה, אילו היית צריך להרכב ממסלה רק לפי שיקולים
ראציונליים, האם אתה היית מקים משרד מטטרה נפרד או מצרף את המטטרה למשרד
אחר?

שאלה שניה לגבי מצבת המטטרה, איך היא בהשוואה לעמים דומים לנו,
לא לארצות-הברית, נניח לאיטליה?

שאלה שלישית - האם אתה מוכן, אדוני השר, להתייחס לענין דימאניוק?
האם יש לכם דיעה לגבי הבאתו או אי-הבאתו לישראל?

שאלה רביעית - אני רואה מהנתונים שלפנינו שרפם פיגועי חבלנים
עלתה מ-1981. האם אפשר לצפות לעליה נוספת בעתיד ומה הסיבות לעלייה זו?

מהו מסמך היטובים? אני הייתי חבר מטטרת היטובים העבריים. מאז
לא שמעתי את הביטוי הזה. איך זה מאורגן? אם הם אינם שוטרים, מה הם בדיוק?
מדוע זו קטגוריה מיוחדת?

מספר חיילות חיב"ה הוא קטן. יש 400 חיילות חיב"ה.

ד. קראוס:

200.

מ. בר-און:

האם זה בדרך החוצה? אם לאו, למה לא יותר?

נמתחה בקורת על המסמך האזרחי. אני התרשמתי מדברייך שהיום אתה
רואה במסמך האזרחי גוף מסייע למטטרה.

שאלה אחת לנציב שירות בתי-הסדר: אתה דברת על בית-סוהר פתוח.
בארצות-הברית יש מושג הנקרא . האם זה כבר בגדר זה, או אתם
חושבים על כך או אתם רוצים ללכת בכיוון זה?

א. שלום:

אני רוצה לברך את שר המטטרה והפמליה שלו. אני חושב שחל שיפור
מיוחד בסנה וחצי האחרונות. מאז שיט משרד נפרד, יש בעל-בית ויש כתובת לכל
בעייה ולכל נושא.

אני רצייתי לשאול מספר שאלות:

ראיתי בנתונים שבחוברת הלפנינו שבמטה הארצי של המטרה יש 2700 משרות שהן בערך 25% מסך כל המשרות במטרה. האם זה לא מספר גדול מדי?

אמרתם שיש כוונה לצמצם כוח האדם במטרה ב-50 משרות ובשירות בתי-הסהר ב-150. איך אפשר לצמצם במספר הסוהרים כאשר יש גידול במספר האסירים והפשיעה בתחומיה הכלכליים, בגלל המצב הכלכלי, הולכת וגדלה? האם אתם יכולים לקיים את השירות? אני לא שמעתי קול זעקה, ובכל זאת יש עדיין תקנים לא מאויישים ואתם אינכם מצליחים למלא אותם. אני מניין שאחת הבעיות המקשה על מלוי התקנים היא בעיית השכר.

בישיבת ועדת הכספים לפני שלושה חודשים, כאשר דנו על השוואת שכר הסוהרים לשכר משרתי צבא הקבע, אמרתי שיש להתחשב בוותק של הסוהרים והסוהרים. בשירות בתי הסהר ובמטרה יש סמלים ראשונים ורבי סמליה הנמצאים 17 שנה בתפקיד, איך אפשר להשוותם לחייל שכבר בשנה הראשונה לגיוסו הוא מקבל דרגת רב-סמל? איך אפשר להשוות אדם בגיל 40 לחייל בגיל 18?

אסירים לא פליליים שנשפטו לתקופה עד 6 חודשים, האם אפשר להחליף להם את המאסר בעבודה מינהלית או עבודה אחרת, וכך להפחית את הצפיפות הבתי-הסהר?

אני רוצה לברך את נציב שירות בתי-הסהר על הליברליזציה שהנהיג בבתי-הסהר ועל הפעולה שהוא עושה בתחום הוצאת אסירים לעבודות חוץ. אני חושב שזו פעולה פנטסטית. האסירים יוצאים לעבודה, בין היתר גם בהתיישבות, במגזר המזרחי פחות מאשר במגזר הקבוצי. אני חושב שזו פעולה ברוכה. ישר כוח, גונדר סוויסה. אולי אפשר להרחיב את הפעולה כדי שאסירים מסתחררים לא יפלו לעול על החברה ולא יהפכו לרצידיסטים. אני חושב שצריך למצוא גורמים נוספים לשיחוף פעולה בכיוון זה.

איך מגיע המסחר בסמים לבתי-הסהר? איך אפשר להבריח סמים לביית-הסהר?

נושא הזנות קיים בכל העולם, אבל בארץ המצב הולך ומחמיר. זה קורה לצערנו בכבישים על-יד ישובים. כאשר אני נוסע לביתי בכביש פלמ"חים, ליד בית-הספר החקלאי עיינות, החוץ, לעיני כל, נעשים מעשי זנות, וסוורים של המשמר האזרחי שבודקים בודקים משאיות המובילות תוצרת חקלאית, עוברים ואינם עושים דבר.

ע. סולודר:

אני רוצה לברך על העובדה שסוף סוף יש מטרד מטרה. חבר-הכנסת בר-און שאל, האם היתה הצדקה להפריד בין מטרד המטרה ובין מטרד הפנים. אני יושבת למעלה מארבע שנים בוועדת הפנים עם הרבה מגעים עם המטרה, ונדמה לי שהיום הטיפול במטרה ושל המטרה הוא יותר טוב.

מ. בר-און:

ואם השר ברב-לב היה שר הפנים והמטרה היה אותו מצב?

ע. סולודר:

אדוני השר, אחת אמרת ש-450 תקנים במטרה אינם מאויישים. אני רוצה לשאול על העברת אנשים המסיימים שירותם בצה"ל למטרה. המפק"ל אמר שאדם המסתחרר מצה"ל בדרגה מסויימת כאשר הוא בא למטרה צריך להתחיל בדרגה נמוכה יותר. אנחנו מכירים את הבעייה הזאת מתחומים אחרים. אם בכל זאת יש עניין למטרה להגיע לכוח אדם בעל כיסורים גבוהים, האם לא ניתן לעסות משהו לגבי מי שעובר מצה"ל למטרה, שיקל עליו את הקליטה במטרה?

שאלה שניה לגבי גיוס דרוזים למיטרה. בביקורים ובפגישות שלי עם הדרוזים הם טענו שיש בעיות בגיוסם למיטרה. הייתי מבקשת לסימוע עמדת המיטרה בנושא.

שאלה נוספת בנושא הצפיפות בבתי-הסוהר ובבתי-המעצר. אנו מכירים את הנושא מספר שנים. אולי מצוקה גדולה יותר קיימת בבתי-המעצר מאשר בבתי-הסוהר. בכל דיון על תקציב משרד המיטרה מועלית השאלה ותמיד הדבר נדחה בגלל המצוקה התקציבית. אני שואלת: מה בכל זאת ניתן לעשות כדי להקטין את הצפיפות?

אני יודעת שבמחנה הכליאה החדש "נורית" מדובר בסך הכל על 100

מקומות.

ג. אבינר:

500 מקומות.

ע. סולודר:

האם הברוריה עם ועדות הבנין, המקומיות והמחוזיות, נסתיימו? בנושא הפייע, לא פירטתם ההספעה על עקומת הפייע של העבריינים מעבר לקו הירוק. הייתי מבקשת לסימוע על כך.

בנושא הסמים, אני יודעת שהמיטרה עוסקת בעיקר בתפיסת הסוחרים. השאלה היא, מה על אלה המשתמשים בסמים? שמעתי מנציב בתי-הסוהר על הטיפול בגמילה מסמים בבתי-הסוהר. כידוע יצא דו"ח של ועדה שבדקה את הנושא, והוא מונח כאבן שאין לה הופכין, בין השאר מחוסר תקציב. דוקא משום שהמיטרה מודעת לבעייתיות של הנושא, האם אתם יכולים להניע משהו בתחום ביצוע הדו"ח.

אנו עדים לויכוח על המדיניות הליברלית שהנהיג נציב לירות בתי הסוהר, ואשר אני תומכת בה. אבל לאחרונה היו כמה מקרים של בריחת אסירים. קראתי על 25 אסירים שברחו ולא חזרו בתקופה האחרונה. כיצד ניתן להסביר זאת, האם זו תוצאה של הליברליזציה או של גורמים אחרים?

בעקבות הנתונים על אחוז האנאלפאביתים בבתי-הסוהר, אני רוצה לומר שבזמנו היתה פעילות התנדבותית להקניית השפה בבתי-הסוהר. מה קורה היום בתחום זה?

ג. גונדר סוויסה, אתה אמרת שתתרכז בין היתר בנושא התעסוקה של האסירים, שתהיה לא רק בילוי זמן, אלא עבודה ממש, שיש בה חינוך למקצוע שנותן פרנסה ותרומה למשק. מה החקדם בנושא זה?

אנחנו יודעים על פרויקטים של הוצאת אסירים לעבודה מחוץ לכתלי הכלא בשתוף עם מערכת שיקום האסירים, ואתה גונדר סוויסה היית בין יוזמי הדבר בכנסת הקודמת, האם אפשר לסימוע מה ההתקדמות בנושא זה?

שמענו על המספר הגדול של חיקים תלויים ווומדים. בעייה זו היא לא רק בעייה ליל המיטרה, אלא גם של משרד המשפטים.

ט. עמר:

לגבי הנושא של גיוס כוח אדם למיטרה, שמעתי את טרנר ברדיו על 400 תקנים פנויים במיטרה. הוא כיוון את המאזינים ללשכות הגיוס. אני שואל: האם לא כדאי לפנות ליחידות צה"ל על-פי הדרישות שלהם, אם יש לכם תקנים מקבילים לאלה שבמצ"ח או ליחידות קרביות, ואז מראש אפשר לקבל פוטנציאל יותר טוב? לחלופין, עשיתי חישוב קצר של עלות שוטר לטעות, והיא מגיעה כדי 12,000 דולר. בתקופה של קיצוצים וצמצומים, כפי שהציג זאת השר, האם לא כדאי לעשות חשיבה מחדש ולהגיע למסקנה שמכסיר טכנולוגי עדיף על גיוס כוח אדם? אם השר אמר שמכסיר לזהוי טביעת אצבעות עולה 2 מליון

דולר, 400 היוטררים החסריה במיץ ינחמים יעלו 5 מליון דולר. האם לא כדאי לעבור למיכשור טכנולוגי?

ח. רמון:

אני חייב לטוב עינתה הממילה כאשר הפרידה בין מרד הפנים ובין

המטרה. אחרי שבע השנים יל השר בורג, חייבים להקים מיזרד מטרה בראשו עומד שר עם כל תשומת הלב וכל מה שנדרש ברמה של שר לפחות לכמה שנים טובות, כל עוד יש סכנה ד"ר בורג יחזור להיות שר המטרה. אני הייתי שנה אחת בכנסת כאשר יזר הפנים והמטרה היה ד"ר בורג וראיתי איך הענינים נוהלו מבחינת הכנסת ושר הפנים והמטרה בנושא המטרה. לא היה לו פיקוח מינסטריאלי על המטרה. זה הדבר המינימלי שאני יכול לומר.

אני רוצה להתייחס בקצרה לשני נושאים. הנושא האחד - עבירות כלכליות אדם שגונב וידיאו שמחירו 200-1500 דולר, נתפס, נעצר, נשפט ויושב בכלא. נעטות עבירות כלכליות בהיקפים העולים בעצרות מונים וגורמות נזק למדינה בהיקף של עצרות מליונים, ויש לי תחושה שאין פרופורציה בחלוקת כוח האדם במטרה בנושא זה. עם כל הכבוד לעבירות רכוש, הן אינן שקולות לעבירות כלכליות שאותן אין חוקרים, כי אין כוח אדם. לא רק שלא מחזקים את היחידה לחקירות הונאה, אלא עם כל הרעיון של ביזור, היא אפילו נפגעה וכוח אדם מקצועי טוב שהיה ביחידה יצא החוצה והוא מגן על אלה שהיו צריכים להיות משופלים על-ידי היחידה לחקירת הונאות.

כל ההתפתחויות הכלכליות בזמן האחרון, ברובן אם לא ככולן, לפחות לכאורה יש עבירה כלכלית. אני העברתי למטרה נושאים שעל-פניהם יש בהם עבירות כלכליות. אני בטוח שבגלל המצוקה בכוח אדם, עד שיחקרו בזה, יעבור הרבה זמן.

אני רוצה לברך את רב-גונדר סוויסה. אני חסיד נלהב שלו. בטל הסיטה שהנתיג בבתי-הספר. אני חושב שאחד הדברים שבהם נבחנת חברה הוא ידסה לאסירים. אני הייתי רוצה להגיע למודל הסקנדינבי במדינת ישראל. הייתי רוצה שבתי-הספר בישראל יהיו כמו בשוודיה. אני יודע שעוד ארוכה הדרך. אני מברך את רב גונדר סוויסה ואת השר על הגיבוי שהוא נותן לו. היתה בקורת על סיטה זו ויש בקורת, ויברחו אסירים. יש שופט בבאר-שבע שנמנע מלסלוח אנשים לבתי-המעצר בשל התנאים השוררים שם. אבל גם בבתי-הספר התנאים לא בדיוק סבירים.

הייתי רוצה לדעת כמה כסף צריך להקיע על מנת שאסיר במדינת ישראל לא יחיה בתנאים של כלוב אלא בתנאים מינימלים על-מנת שועדות שבודקות לא תחובנה מה שהן כותבות. אנשים חטאו, לא צריך להחזיק אותם בכלובים, שלא הייתי מכניס בהם חיות. כמה כסף צריך להשקיע כדי שנגיע לרמה סבירה של צפיפות או תוך כמה שנים ניתן להגיע לכך?

א. אבוחצירא:

בעקבות רעיון החנינה הכללית שהועלה, אני רוצה לומר שנדמה לי שחנינה כזאת, עם הגבלות מסויימות כמובן, תתן אפשרות למטרה להתחיל מחדש. ומפעם לפעם צריך להתחיל מחדש. נדמה לי שהחנינה הכללית הגדולה היחידה במדינת ישראל היתה אחרי מלחמת שש-הימים. מאז עברו 19 שנה ואני חושב שאפשר וצריך לחשוב על חנינה כללית כזאת.

הערה אגב למי ששאל האם יש צורך במשרד מטרה נפרד או לא. אף פעם לא היה דיון רציני על השאלה. ב-1977, באופן מקרי, צירפו את המטרה לשר הפנים משיקולים שלא נבעו מצרכי המטרה. אני הייתי נגד. ואני מצטער לומר שאני צדקתי.

אדוני השר, לא עמדת על נושא ההדלפות מהמטרה. תופעה זו היא תופעה חמורה מאד.

ב. שליטא:

אנו דנים היום בתקציב המטרה, ולכן לא אגע בשאלות הנוגעות למעצרים, אינני חושב שהנושא הוא מעצרים.

אדוני שר המטרה, אני חושב שצריך להפוך את השוטרים לשוטרים רב-תכליתיים, שוטרים לכל המימות. לכן לא קבלתי את הרעיון של מטרת תיירות, שתהיה רק במקום אחד. יכול להיות שבכל מרחב צריך להיות גם שוטר אחד או כמה שוטרים שידעו להסתדר גם עם תיירים, אבל להקים מנגנון מיוחד ולהעמיד בראשו תת-ניצב, אינני יודע אם זו בדיוק המטרה.

אני חושב שיש מקום לקבוע הבדל בין שוטרים וסוהרים ובין פקידים. אנו עושים מאמצים להשוואת השכר והתנאים של משרתי המטרה וטיירות בתי-הסהר עם משרתי צבא הקבע, וזה נכון וזה מוצדק. במסגרת ועדת המטנה חבר-הכנסת ז'ק אמיר ואנוכי ביקרנו בבית-הכלא בבאר-טבע, וראינו שם פקידים שעובדים שמונה שעות. מדוע הם צריכים לקבל תנאים מסופריסץ אפילו אם זו תופעה קטנת ממדים גם במטרה וגם בטיירות בתי-הסהר, צריך לעשות החבנה. אם אדם עובד 8 שעות במסרד, הוא עובד מדינה רגיל ולא צריך לקבל תוספות. יש לזה חשיבות גם מבחינה פסיכולוגית.

ראיתי את טבלת ההוצאות וראיתי שיש עליה בהוצאות אחזקת הבית והרכבים. והשאלה היא, היכן נמצאים תכביסץ אני רוצה לקבוע שאין מספיק רכבים בתחנות המטרה. ואם תחנה צריכה לתת חשובה למרחב גדול, אם יש 3-4 אירועים בו-זמנית, אין רכב. אני יודע שעבירות רכוש, שאינן ברומו של עולם, אינן רצח, אבל הן חמורות מאד לנוגעים בדבר, אפשר היה לגלות אם היו מתייחסים לקלה כחמורה, אם היו מביאים כלבי גישוש ואם ההתייחסות היתה רצינית. לפעמים מגיעים למקום שבו בוצעה עבירת רכוש כעבור יומים, כאשר הסימנים נטשטשו, וזאת בגלל חוסר רכבים, חוסר כוח אדם. אני סומך על המפכ"ל ועל השר שעושים כל המאמצים כדי לשלוח מה שיותר אנשים לשטח. אבל זוהי עובדה שאין מספיק רכבים בתחנות המטרה.

אני בכלל חושב שבמרכז עולמנו עומדות עבירות של אלימות, בריונות ועבירות רכוש, כל הדברים שהם כביכול קטנים ולא תופסים כותרות בעיתונים, אבל הם קובעים איכות החיים. ואולם לטיפול בהן אין מעמידים את המטאבים הדרושים. לעומת זאת למקרי רצח מעמידים צח"ם ומטאבים.

אני חושב שהנושא של המבנים בטיירות בתי-הסהר היה צריך להיות מחוץ לתקציב הפיתוח של המטרה; לנושא זה צריך להיות תקציב ממלכתי, כי הבעייה היא חמורה ביותר והדבר הוא בנפשנו. אבוי לנו אם נקבע חוקי חנינה על בסיס המקום שיש או אין בבתי-הסהר. אם יוחלט על חנינה, אני פוחד שיהיה שטפון ויתחילו הפגנות של אסירים. גם חנינה צריך לתת בהגיון, לפי מיטב הטפיסה, ואסיר שעלול לחזור לסורו, אין לתת לו חנינה. הרי לא נפנה מקומות כדי לאפשר לאנשים להגיע לבית-הסהר אחרי פשע נוסף, ויש אנשים שעברו זאת 7-8 פעמים.

אני חושב שיש במטרה יותר מדי בעלי דרגות. אני חושב שקיים אוחו דבר בצה"ל, ואילו הייתי בוועדת החוץ והבטחון עכשו, הייתי גם שם מעלה בקורת בענין זה. הדוגמה הקלאסית במטרה: שני יושבי ראש לעניני משמעת. אדוני השר, תעבירו את החקירות לגוף אחר, ואת החוקרים תיקח לעבודות שטח של המטרה.

לדעתי, אתם אינכם צריכים לחקור את עצמכם, וזה לא מפני שעושים טובות לשוטרים. להפך, אני חושב שמחמירים עם השוטרים בשפיטה הפנימית. אם תערכו משאל בין הוטרים תווכחו לדעת שהם אינם רוצים בשפיטה פנימית, הם רוצים בית-דין צדק של אזרחי המדינה כולם.

אני רואה בחוברת החקציב שיש לשר יועץ ליניני מיעוטים. אני חשבתי שאנו מדינה אחת וכולנו אזרחים יווים. הייתי רוצה לדעת מה האיש צריך לייצע לשר.

האם קיימת מדיניות לגבי נשיאה נשק על-ידי שוטרים? באיזה מקרים הם נושאים נשק? האם יש הוראות מתי כן ומתי לא?

אני רוצה לקבוע בצער שאזרחים רבים אינם פונים למשטרה ואינם מתלוננים. אומרים: ממילא לא יעשו, ממילא לא ימצאו. ואני חייב להמטרה צריכה לעודד את האזרחים להחלונן, כי אפילו יש סיכויים מעטים שיחפסו עברייני ויענישו אותו, זה חשוב.

אנחנו יודעים שיש מחסור בכוח אדם במשטרה. לכן מתעוררת השאלה, אח מי חוקרים ומתי חוקרים מבחינת כוח האדם? לפעמים המשטרה נתפסת לחקירה מסוימת ומוציאה עליה הון עתק וחוקרת לאורך ימים, וככל שלא מוצאים דבר, מתחזקים בחקירה ועל-סמך זה לא חוקרים דברים אחרים שמתגלים. צריך לחקור כל דבר על פניו, יש ענין להעמיק - מעמיקים, אין ענין - ללכת הלאה, שהרי אנו עמוסים. אני רוצה לומר דבר חמור, ואני מודע לכך, לפעמים בהרבה מקרים, לא חוקרים לפי חומרת העבירה וסכנתה לחברה, אלא לפי אישיותו של הנחקר. אני אומר זאת בצער. זו ההרגשה שלי. פועל חקלאי הוא פחות חשוב ממנהל בנק, יש היררכיה וסדר בדברים האלה, וחוקרים דוקא את האנשים האלה, כי זה הלוז של החקירה, אם כי החסיבות לחיים תקינים היא לאקו דוקא באלה.

אני רוצה לומר, שלאחרונה היו במשטרה מקרים של הקפצה מהירה בדרגות. ביחידת הימ"ם התחלפו אנשים, זה עמד בפני חקירה וזה עמד בפני חקירה, ומחוסר כוח אדם היו נאלצים למנות אדם שאולי הוא לא בטל לחפקיד.

ד. קראוס:

על מי אתה מדבר?

ב. שליטא:

על זכריה בנאי.

שר המשטרה ח. בר-לב:

זכריה בנאי הוא לא בטל, נעבעך? כבר שנים הוא חוקר.

ב. שליטא:

אדוני השר, שמעתי אותך ברדיו בקשר להדלפות, ואחה קבעת שמהמשטרה

אין הדלפות.

שר המשטרה ח. בר-לב:

אני לא קבעתי שמהמשטרה אין הדלפות, אני אמרתי - - -

ב. שליטא:

אני מעריך את הגישה שלך וטל המפכ"ל בנושא זה. אני אומר באופן כללי, שהיתה לי הרגשה שהיו הקפצות של אנשים לתפקידים ביירים, כשהם אינם בטלים לתפקיד. אני מתכוון לראש הימ"ם, ראש אגף החקירות. לפעמים בגלל פרישה של אנשים נאלצים לקדם אנשים אחרים, גם אם אינם בטלים לתפקיד. אני שואל שאלה עקרונית: האם להבא במקרה כזה, לא עדיף להביא קצין צה"ל, חת-אלוף, מאשר לקדם אדם, אם הוא עדיין לא מספיק בטל לתפקיד, אם אין אדם מתאים במשטרה. אין זה חייב להיות, שבכל מחיר חייב לבוא האיש מתוך שורות המשטרה.

אני פונה לשר המשטרה ולמפק"ל ואני אומר: עשייתם דבר חשוב בזה שביטלתם את הסעיף בהודאת הנאשמים בו היה כתוב: לפי סעיף זה וזה המשטרה שומרת לעצמה את הזכות - גם לאחר שהתיק נכגר - לפתוח את התיק מחדש ולהאשים אותך בכל זמן שתמצא לנכון.

השר הודיע מעל בימת הכנסת סעיף זה בוטל, ואני חושב שזה חיוב מאד להגיינה הצבורית ולהרגשה של האזרחים שהם בני חורין. יחד עם זאת אני חושב שיש מקום גם לגישה יותר אישית, לפעמים גם לבקשת סליחה אם מתברר שהמעצר היה מעצר-טוא, והחקירה הוכיחה ההפך ממה שבקשו לדעת, כדי שהאזרח יוכל להראות את המסתב לבני משפחתו.

ד. דנינו:

אני רוצה לברך את רב-גונדר רפי סוויסה על המדיניות החדשה שהנהיג בבתי-הסהר. ואני מברך אותו על כך שצייץ ש-94% מהאסירים הם בני עדות המזרח. אני חושב שדבר זה צריך לזעזע את כולנו. וצריך לבדוק מה קרה ומדוע. לי יש דיעה מדוע זה קרה. אבל לפני שאביע דעתי, הייתי מבקש להמציא לנו נתונים על החפלות, כמה מהם נולדו בארץ, כמה מהם עלו לארץ; על כל פנים לא יחזק טמצב זה יימשך.

ט. בן-שלמה:

כבוד היושב ראש, אדוני השר, מפכ"ל המשטרה, אני שותף לרוב הדברים שנאמרו. ברצוני לשאול את כבוד השר, האם נתן דעתו על ההחלטה שקיבל צה"ל שלא לגייס אלפים רבים של נוער שוליים, דבר שיביא להגדלת הפשיעה בארץ? אני חושב ששר המשטרה צריך להביע התנגדותו לדבר.

אני מצטרף להערות של חבר-הכנסת אפרים שלום על הזנות ברחובות. זה דבר חמור ביותר. זה גורם לקלקול של הנוער. אי אפשר ללכת ברחובות. אני לא יודע על איזה כביש או ציר לנסוע. בכל מקום אחת נחקבל בבית בושת.

י. צבן:

באיזה כביש אתה נוסע? אנחנו כנראה נוסעים במסלולים שונים לגמרי.

ט. בן-שלמה:

בכיבוש פתח-תקוה, וחבר-הכנסת אפרים שלום דיבר על כביש יבנה. פתיחת ימיבוש בבתי-הסהר, אני מברך על כך. ואני מקווה שהשר יתן מלוא עזרתו. לא יחזק שאותם יהודים שלא היו בבתי-הסהר בארצות מוצאם, בארצות המזרח, במדינת ישראל יהיו בבתי-הסהר. אצלנו לא היו בתי-הסהר, לא בתימן ולא במרוקו. הם היו אמונים עלי אמונה ועלי "בראתי יצר הרע, בראתי תורת תבלין".

י. צבן:

אני שותף להרגשה שדיון זה מחקיים ברמה אחרת של התייחסות לפעילותם של המשטרה ומשרד המשטרה. יש הרגשה שחלים תהליכים של שינויים ראציונליים לחיוב למרות שיש קשיים, והדברים באים לחזק מה שנחגלה בנקודות כאובות וחלטות ולעזור בעיקרתן של חופעות שליליות.

ברצוני לשאול מספר שאלות, ושאלה ראשונה למפק"ל המשטרה:

ראינו את הגרפים על תנודות הפשיעה. האם יש ניתוחים של המשטרה

לסיבות לתנודות; כלומר, למה שקורה בעולם הפשע, וגם למה אתם מייחסים את ההצלחות במקור שיש הצלחות ולמה אתם מייחסים את אי-ההצלחות במקום שיש אי-הצלחות.

שאלה שניה - באיזו מידה אתם פותחים את המערכת לאקדמיה, למחברים שיכולים לעזור לכם, כי אני בטוח שבאקדמיה יש צמאון לדבר גם ברמה הקרימינולוגית וגם ברמה הפסיכולוגית והסוציולוגית. והיאלה היא - האם יש שיחוף פעולה פורה?

בהקשר לכך, אני יודע שהיה מחקר, שבשעתו חלו בו הרבה תקוות, המחקר של פרופ' גלוברזון על המצב הפנימי בתוך המיטרה ועל הדימוי העצמי של המטרה. האם המחקר הזה חסוי? האם אפשר להשכיל ממנו לעבודה שלנו בכנסת?

לגבי הבעייה של מטקל עדות המזרח באוכלוסיית בחי-הסהר, כמי שעמד בראש ועדה מיוחדת בכנסת הקודמת, לבדיקת היחסים תיין-עדתיים והפער העדתי - ועדה שיש לה רקורד, שהיתה הועדה היחידה שעבדה ללא חשיפה תקשורתית - נתון זה מפתיע אפילו אותי. ציפיתי לאחוז גבוה, אבל לא לאחוז כזה. ואני שואל: האם יש בידינו נתונים יותר מעמיקים? האם פתחנו את דנושא למחקר? אני חושב שמחקר כאן הוא בעל חשיבות בלתי-רגילה. וכמובן שבעייה זו מתחילה הרבה לפני סנתון זה עולה על הפרק.

בנושא הקשיטים, אינני יודע אם שאלו.

שר המטרה ח. בר-לב:

שאלו.

י. צבן:

מה ניחן לעשות בעניין זה? אני חבר בוועדת הפרויקטים של מבצע "טלחרום". מה נקודת הראות שלכם לגבי כל אמצעי המיגון של הקשיטים? אינני יודע אם שאלו על הנושא של דיור מוגן לקשיטים. האם בדקתם את הנושא לאור הנסיון של ארצות אחרות? ההתרסות שלי היא, שהפתרון ארוך-הטווח הוא הפתרון של מה שקרוי דיור מוגן לקשיטים.

האם שאלו על מעצרים וכליאה של נוער? בזמנו, בוועדת העבודה והרווחה עסקנו בעניין זה הרבה יחד עם שופטי הנוער. הייתה לי בקורת חריפה על הנעשה בתחום זה. אני יודע שהיו אילתורים של פתרונות ללא הנייה את הדעת.

אדוני המפכ"ל, הייתה לנו שיחה בוועדה לענייני בקורה המדינה בקשר לחקירה בפרשת הקרקעות ביהודה ושומרון, כאשר הסברת לנו את השלבים עד שהגעתם למסקנה, שצריך להקים יחידה מיוחדת. ואני שאלתי אותך אז שאלה ספציפית לגבי האחים גינדי ופרויקט כרמים. בינתיים קרה מה שקרה. אני שואל: האם בינתיים יש חשבון נפש במטרה לגבי האחים גינדי והסתלקותם מהארץ, או שאין מקום לחשבון נפש?

לגבי תלונות על אלימות של שוטרים, בזמנו נמסר שנציג ליל היועץ המשפטי לממשלה - - -

היו"ר א. סלום:

השאלה נשאלה.

י. צבן:

בקשר לפרשת רחמים ישראלי, שפסק הדין לגביו נתפרסם לאחרונה. האם הוצע לו להבדק במכונת-אמת, האם הוא נאות? אני שואל זאת כי אני קרוב

היא אינה מהבקורת על המימנה היחה מוטעית, גה אה - - -

ה. המימנה ח. בר-לב:

הוצע לו, ולפי דבריו, על-פי עצת עורך הדין ילון, דוא סירב.

י. צבן

האם יש סבירות בהצגת התמונה של הפרמידה, יבה הנדבך הראשון הוא מעצר, הנדבך השני החסירה, והנדבך השלישי הגלגת כתבי איוס, והנדבך הרביעי הריעה בדין? אני יודע יאין כאן חוקיות מחמטית, אבל יש כמה דברים שיש להם ללמוד מזה. כאשר הבסיס רחב והשפיץ צר, ברור שהמערכת אינה עובדת נכון. אני חושב שכדאי היה לראות את המבנה הפירמידלי ואיך הוא מתנהג והתקופה לתקופה.

והדבר האחרון - חבר הכנסת כאוביקט להטרדות והתקפות. הייתי בפתח-תקווה - בקטר להופעתה של חברת-הכנסת שולמית אלוני - באותה "כתבתרבות" וגם לי היו הפרעות, כאשר קבוצה של בודדים, אחד, ימים, ילוייה, פתחו בצעקות פראיות, רעשניות - - -

ד. קראוס:

מתור הקהל?

י. צבן:

מתוך הקהל. וכעבור זמן מסויים הגיע יוטר והוציא את הפריע הראשי מהי האולם. נאמר לי אז ייזה אותו איך שאירגן את הפרעה לראש העיר פתח-תקווה, דב תבורי, שנגמרה בסטירת לחי, שדב תבורי נחן לו או לחברו. כאשר יצאתי ניסו ללוות אותי למכונית בגידופים ואחר-כך התחילה הטרדה טלפונית כאשר האני הוא האיש הפריע. האם אין בכך עבירה? האם חבר הכנסת לא חל עליו הסעיה החל על עובד ציבור? נכון שאפילו לבקר חבר הכנסת, אבל בין בקורה ובין קלות מלוות באיומים, יש הבדל. ואני חייב לומר ילא ראיתי בשטח יוטרם הנוהגים בתקיפות. אם נוהגים בחומרה, יכול להיות ילא היו מגיעים לזריקת ביצים על יולמית אלוני.

היו"ר א. שלום:

אני חושב ששטענו סקירות מאלפות וקייכנו דיון רציני.

דברי החסובה והסיכום - בישיבה הבאה.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בייעה 14.05